

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**DAVČNE REFORME V NOVIH ČLANICAH EVROPSKE UNIJE
(SLOVAŠKA, ESTONIJA)**

Ljubljana, julij 2007

RUDI ŽESLIN

IZJAVA

Študent Rudi Žeslin izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom prof. dr. Tineta Stanovnika, in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 17.07. 2007

Podpis: _____

KAZALO

1	UVOD.....	1
2	DOHODNINA, DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN DAVEK NA DODANO VREDNOST NA SLOVAŠKEM.....	2
2.1	DOHODNINA.....	2
2.1.1	Zavezanci za dohodnino.....	2
2.1.2	Viri dohodnine.....	3
2.1.2.1	Dohodki iz zaposlitve.....	3
2.1.2.2	Dohodki iz opravljanja dejavnosti.....	3
2.1.2.3	Dohodki od kapitala.....	4
2.1.2.4	Drugi dohodki.....	4
2.1.3	Z dohodnino neobdavčeni dohodki.....	4
2.1.4	Olajšave in oprostitve.....	5
2.1.5	Davčne stopnje.....	5
2.1.6	Davčni postopek.....	5
2.2	DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB.....	6
2.2.1	Davčni zavezanci.....	6
2.2.2	Davčna osnova.....	6
2.2.3	Z davkom od dohodka pravnih oseb neobdavčen dohodek.....	7
2.2.4	Davčno priznani in nepriznani odhodki.....	7
2.2.5	Amortizacija.....	8
2.2.6	Kapitalski dobički in davčna izguba.....	8
2.2.7	Davčna stopnja.....	8
2.2.8	Davčni postopek.....	8
2.3	DAVEK NA DODANO VREDNOST (DDV).....	9
3	DOHODNINA, DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN DAVEK NA DODANO VREDNOST V ESTONIJI.....	9
3.1	PREGLED DAVČNEGA SISTEMA OD LETA 1990.....	9
3.2	DOHODNINA.....	10
3.2.1	Davčni zavezanci.....	10
3.2.2	Viri dohodnine.....	10
3.2.3	Dohodek iz zaposlitve.....	10
3.2.4	Dohodek iz opravljanja dejavnosti.....	11
3.2.5	Dohodek od kapitala.....	11
3.2.6	Drugi dohodki.....	12
3.2.7	Z dohodnino neobdavčeni dohodki.....	12
3.2.8	Olajšave in oprostitve.....	12
3.2.9	Davčne stopnje.....	13
3.2.10	Davčni postopek.....	14
3.3	DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB.....	15
3.3.1	Davčni zavezanci.....	15
3.3.2	Davčna osnova.....	15
3.3.2.1	Dividende.....	15

3.3.2.2 Bonitete	16
3.3.2.3 Darila, donacije, stroški reprezentance	17
3.3.2.4 Stroški, ki niso povezani s poslovanjem	17
3.3.2.5 Kapitalski dobički in izguba	18
3.3.3 Obdavčitev nerezidenčnih podjetij	19
3.3.3.1 Stalna poslovna enota	19
3.3.4 Davčne stopnje	20
3.3.4.1 Davek po odbitku	20
3.3.5 Davčni postopek	21
3.4 DAVEK NA DODANO VREDNOST	21
3.4.1 Glavne lastnosti sistema davka na dodano vrednost	21
4 POSLEDICE REFORM NA SLOVAŠKEM IN V ESTONIJI	22
4.1 FISKALNE POSLEDICE	22
4.2 MAKROEKONOMSKI UČINKI	25
4.2.1 Neposredne tuje investicije (NTI)	26
4.4 DAVČNO BREME	28
5 KONCEPT ENOTNE DAVČNE STOPNJE HALL-RABUSHKE IN PRIMERJAVA Z DAVČNIMA SISTEMOMA V OBRAVNAVANIH DRŽAVAH	30
5.1 KONCEPT ENOTNE DAVČNE STOPNJE HALL-RABUSHKE (H-R)	30
5.2 PRIMERJAVA OBDAVČITVE FIZIČNIH IN PRAVNIH OSEB IN DAVKA NA DODANO VREDNOST	32
6 SKLEP	35
LITERATURA	37
VIRI	37

1 UVOD

Charles Darwin je dejal, da ne preživi najmočnejši, ne najhitrejši, ampak tisti, ki je najbolj prilagodljiv. Trditev, katere pravilnost je potrdil čas, lahko uporabimo tudi v ekonomiji. Uspešna gospodarstva so tista, ki so se in se bodo tudi v prihodnosti sposobna prilagajati okolju, v katerem delujejo. Država je tista, ki določa pravila igre, v katerih ekonomski subjekti delujejo. Njena naloga je ta pravila prilagoditi na tak način, da ekonomskim subjektom omogoča čim več konkurenčnih prednosti. Eden izmed inštrumentov, ki ima velik vpliv na blagostanje in razvoj države, je davčni sistem. Davki vplivajo na odločitve ekonomskih subjektov, zato morajo biti ti vplivi kar se da ugodni.

V zadnjem času se je veliko evropskih držav odločilo za reformo davčnega sistema. Če pogledamo tabelo 1, vidimo, da so to države, katerih gospodarstva so imela velike težave. Spremembe v teh državah gredo predvsem v smeri uvajanja enotne davčne stopnje in s tem zmanjševanja davčnega bremena posameznikov kot tudi podjetij, širjenja davčne osnove in zmanjševanja obdavčitve varčevanja. Reforme v teh državah so povzročile pritisk na razvite države. Da bi slednje preprečile beg kapitala in s tem izgubo delovnih mest, so bile prisiljene tudi same uvesti spremembe v davčni zakonodaji.

Tabela 1: Evropske države, ki so uvedle enotno davčno stopnjo (v %)

	Estonija	Litva	Latvija	Rusija	Srbija	Ukrajina	Slovaška	Gruzija	Romunija
	1994	1994	1995	2001	2003	2004	2004	2005	2006
DO*	23	33	25	13	14	13	19	12	16
DD ⁺	23	15	15	24	14	25	19	20	16

* DO – dohodnina.

⁺ DD – davek od dohodka pravnih oseb.

Vir: Grecu, 2004, str. 12.

V diplomskem delu bom predstavil dve državi Evropske unije, Estonijo in Slovaško, ki sta uvedli t.i. enotno davčno stopnjo. Estonija je bila začetnica uvedbe enotne davčne stopnje, Slovaška je enotno davčno stopnjo uvedla na ravni davka od dohodka fizičnih in pravnih oseb in davku na dodano vrednost. Namen diplomskega dela je ugotoviti, kakšne so posledice reform na gospodarstvo in primerjava sistema enotne davčne stopnje obeh držav s konceptom enotne davčne stopnje, ki sta ga zasnovala Hall in Rabushka, bolj znanim pod imenom Flat tax. Postopek, ki sem ga uporabil pri izdelavi diplomskega dela, temelji na proučevanju domače in tuje literature, virov ter spletnih strani o obravnavanih davkih v izbranih državah.

Diplomsko delo je razdeljeno v šest poglavij. V drugem in tretjem poglavju bom predstavil obdavčitve dohodka fizičnih in pravnih oseb ter davek na dodano vrednost na Slovaškem in v Estoniji. Vsaka oblika davka v posamezni državi je podrobno predstavljena. V četrtem poglavju bom poizkusil prikazati vpliv reform v posamezni obravnavani državi. Poglavje je razdeljeno na tri podpoglavja, in sicer Fiskalne posledice, Makroekonomske učinke in Davčno breme. V petem poglavju bom predstavil koncept enotne davčne stopnje Halla in Rabushke in

ga primerjal s sistemom enotne davčne stopnje obeh držav. V zadnjem šestem poglavju bom povzel ugotovitve glede vplivov uvajanja enotne davčne stopnje in primerjave s konceptom Halla in Rabushke, s čimer bom tudi sklenil diplomsko delo.

2 DOHODNINA, DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN DAVEK NA DODANO VREDNOST NA SLOVAŠKEM

S 1. januarjem 2004 je v veljavo stopil nov davčni zakon, katerega cilj je povečati učinkovitost, preglednost, enostavnost in pravičnost davčnega sistema. Zadane cilje želi vlada doseči na podlagi naslednjih načel (The Fundamental Tax Reform, 2004):

- Odpravljanje davčnih inštrumentov, katerih cilj je doseganje nefiskalnih ciljev. Večina takih inštrumentov, uporabljenih za doseganje socialnih učinkov, vpliva na vse zavezance in ne le tiste, ki so jih potrebni.
- Zmanjševanje dvojnega obdavčevanja.
- Nizke davčne stopnje, s čimer naj bi se povečala pripravljenost za delo.
- Nevtralnost davčnih prihodkov oziroma prenos davčnega bremena od dohodka k potrošnji. Visoki, neposredni davki škodijo gospodarstvu, saj se poveča izogibanje plačevanja davkov. Ljudje »bežijo« v sivo ekonomijo in v države z nižjimi davčnimi stopnjami.
- Odprava izjem, olajšav in drugih posebnih režimov. Star zakon je bil zelo zapleten, saj je poznal 19 različnih oblik dohodka, ki niso bili obdavčeni, 90 izjem, 66 olajšav, 27 postavk z lastno davčno stopnjo.

Poleg spodaj obravnavanih sprememb pa nov zakon uvaja spremembe na področju akciz. Akcize so se povišale in uskladile z direktivami Evropske unije. Ukinjeno je bilo obdavčenje dividend na ravni fizičnih oseb, ukinjeni je bil davek na dediščino, davek na darila, davek na promet nepremičnin (Slovaška se prebuja, 2005, str. 52).

2.1 DOHODNINA

2.1.1 Zavezanci za dohodnino

Fizične osebe, ki so rezidenti, so obdavčene po svetovnem dohodku, medtem ko so nerezidenti obdavčeni le za dohodek dosežen na Slovaškem.

Fizična oseba je opredeljena kot rezident, če je izpolnjen eden od navedenih pogojev (European Tax Handbook, 2005, str. 581):

- posameznik ima na Slovaškem prijavljeno stalno prebivališče,
- posameznik ima dovoljenje za začasno prebivanje za daljše časovno obdobje,
- posameznik, ki je v kateremkoli koledarskem letu v državi navzoč najmanj 183 dni, bodisi nepretrgoma ali s prekinitvami.

2.1.2 Viri dohodnine

Viri, ki so zajeti v osnovo za dohodnino, so razvrščeni v naslednjih štirih in nič več v petih skupinah. Dohodek od najemnin je po novem vštet med dohodke od samostojnih osebnih storitev in ni več posamezna kategorija (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 9):

- dohodki iz zaposlitve,
- dohodki iz opravljanja dejavnosti,
- dohodki iz kapitala,
- drugi dohodki.

2.1.2.1 Dohodki iz zaposlitve

Ta skupina zajema osebni dohodek in povezane ugodnosti (bonitete), prejete v denarju ali naravi, na podlagi delovnega razmerja kot tudi dohodek direktorja.

Davčno osnovo sestavljajo bruto plača, dodatki in premije, stroški nastanitve in stroški selitve, ugodnosti v naravi (na primer uporaba službenega vozila), povračila stroškov za službena potovanja, ki presegajo predpisano zgornjo mejo. Davčna osnova se zmanjša za dopolnilno pokojninsko zavarovanje, življenjsko zavarovanje, varčevanje za posebne namene, obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih plačajo zaposleni. Nov zakon je zmanjšal višino davčno priznanih prispevkov za dopolnilno pokojninsko zavarovanje z 24.000 SKK na 12.000 SKK (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 10).

2.1.2.2 Dohodki iz opravljanja dejavnosti

V to skupino spadajo dohodki, doseženi z opravljanjem pridobitne dejavnosti malih podjetnikov, kmetijske in trgovske dejavnosti ter opravljanjem samostojnih poklicev, kot so zdravniki, odvetniki, svetovalci in drugi strokovnjaki. Sem spadajo tudi dohodki najemnin in dohodek od industrijske in intelektualne lastnine. Obdavčljiv dohodek je razlika med dohodkom in davčno priznanimi stroški, potrebnimi za doseganje tega dohodka.

Lahko pa posameznik, ki opravlja dejavnost, zahteva, da se njegov dobiček ugotovi tako, da se od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirani odhodki. Višina normiranih odhodkov je odvisna od vrste dejavnosti, in sicer lahko znašajo od 25 do 60 odstotkov ustvarjenih prihodkov. To velja le, če oseba ni zavezanec daveka na dodano vrednost.

Obdavčene so najemnine, ki jih zavezanec doseže z oddajanjem nepremičnin in premičnin v najem. Davčno osnovo zmanjšujejo amortizacija, obresti in drugi stroški financiranja, davek na nepremičnine, stroški popravil, vzdrževanje in drugi podobni stroški. Namesto dejanskih stroškov pa lahko zavezanec pri znižanju davčne osnove upošteva normirane stroške, ki znašajo do 40 odstotkov dohodka najemnin (European Tax Handbook, 2005, str. 589).

2.1.2.3 Dohodki od kapitala

Med dohodke od kapitala spadajo (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 11):

- donos vrednostnih papirjev,
- obresti bančnih depozitov in tekočega računa,
- obresti in dobički posojil in kreditov, ki niso nastali na podlagi poslovne dejavnosti,
- dohodek dodatnega pokojninskega zavarovanja in življenjskega zavarovanja,
- popusti pri menicah,
- anuitete pridobljene na podlagi zavarovanj.

Zgoraj naštetе oblike so obdavčene z davkom po odbitku po 19 % stopnji. Ukinjene so bile 25 %, 15 % in 10 % stopnje, ki so se aplicirale na zgoraj naštetе dohodke.

Dividende, izplačane po 1.1.2004, se ne vključijo v davčno osnovo. Predhodno so bile obdavčene s stopnjo 15 %.

Kapitalski dobički, ki niso ustvarjeni z upravljanjem poslovne dejavnosti, spadajo med druge dohodke. Kapitalski dobički od prodaje nepremični, ki niso bile uporabljene v poslovne namene, niso vključeni v davčno osnovo v primeru (European Tax Handbook, 2005 str. 590):

- če je davčni zavezanec imel stalno prebivališče na tem naslovu vsaj dve leti,
- če je zavezanec imel nepremičnino v lasti vsaj pet let,
- če je bila nepremičnina uporabljena v poslovne namene in je bil njen lastnik vsaj pet let.

2.1.2.4 Drugi dohodki

Med druge dohodke štejejo dohodki, ki jih ni bilo mogoče uvrstiti med zgoraj naštetе obdavčljive vire, na primer priložnostni prejemki, nagrade, dobljene na raznih športnih tekmovanjih, nagrade od iger na srečo ter dohodek posameznika, ustvarjen pri prodaji njegove nepremičnine, premičnine ali vrednostnih papirjev (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 15).

2.1.3 Z dohodnino neobdavčeni dohodki

Neobdavčeni dohodki so (European Tax Handbook, 2005, str. 589):

- kompenzacija za nastalo škodo,
- določeni kapitalski dobički¹
- dividende, izplačane po 1.1.2004,
- nadomestila socialnega in zdravstvenega zavarovanja,
- finančna podpora države, fundacij in tujine,
- obresti zaradi preplačanega davka, če je za preplačilo odgovoren davčni urad.

¹Glej 2.1.2.3

2.1.4 Olajšave in oprostitve

Veliko sprememb je nov zakon prinesel na področju olajšav in oprostitvev. Splošna olajšava se je povečala z 38.760 SKK na 90.816 SKK (to je 19,2 kratnik minimalnih mesečnih življenjskih stroškov) v letu 2006.

Dodatna olajšava za vzdrževanega zakonca je enaka osnovni olajšavi, v primeru, ko ima zakonec lastne dohodka, pa se dodatna olajšava določi kot razlika med osnovno olajšavo in zakončevim dohodkom. Tako se je le-ta povečala z 12.000 na 90.816 SKK.

Znižanje davčne obveznosti v višini 6.480 SKK se prizna za vsakega otroka, ki živi v skupnem gospodinjstvu z rezidentom. Do znižanja so upravičeni le tisti, ki prejmejo vsaj šestkratnik minimalne plače.

Davčna osnova se zmanjša tudi za dopolnilno pokojninsko zavarovanje, življenjsko zavarovanje in varčevanje za posebne namene. Plačana sredstva za te namene zmanjšujejo davčno osnovo posameznika do največ 12.000 SKK (European Tax Handbook, 2005, str. 588).

2.1.5 Davčne stopnje

Največja sprememba se je zgodila pri davčnih stopnjah. Slovaška je predhodno poznala stopničasto progresijo s petimi davčnimi razredi (10 %, 20 %, 28 %, 35 % in 38 %), sedaj pa je v veljavi le ena 19 % stopnja. Tabela 2, kaže kako so bili oblikovani davčni razredi pred reformo davčnega sistema.

Tabela 2: Davčni razredi v letu 2003

Davčna osnova (v SKK)	Že plačan davek (v SKK)	Davčna stopnja na v davčnem razredu (v %)
do 90.000	-	10
90.000 – 180.000	9.000	20
180.000 – 396.000	27.000	28
396.000 – 564.000	87.480	35
nad 564.000	146.280	38

Vir: European Tax Handbook, 2003, str. 555.

2.1.6 Davčni postopek

Delodajalec je dolžan obračunati in plačati akontacijo davka od dohodka iz nesamostojnih storitev na dan izplačila dohodka. Dolžan je hraniti plačilne liste in je odgovoren za pravilen obračun davka. Če je plača edini vir dohodka delavca, mora delodajalec ob koncu leta v njegovem imenu izdelati končni obračun, ki služi kot letna napoved za odmero dohodnine. Letna napoved za odmero dohodnine mora biti oddana do 31. marca tekočega leta za preteklo

davčno leto. Odda jo vsak davčni zavezanec posamično; skupna obdavčitev zakoncev (angl. joint tax returns) torej ne obstaja. Izgube, ki se pojavijo pri eni vrsti dohodka, se lahko izravnajo z dobički iz drugih virov dohodnine (to splošno pravilo ne velja za dohodke od opravljanja nesamostojnih osebnih storitev).

Načeloma se akontacija dohodnine pri samostojnih podjetnikih določi glede na davčno obveznost preteklega leta. Davčni zavezanec nerezident, ki v preteklem letu ni bil zavezanec na Slovaškem, plača davek ob oddaji letne napovedi, če davčni urad ne odredi drugače. Razliko med plačano akontacijo dohodnine in odmerjeno dohodnino je treba poravnati ob oddaji letne napovedi (najpozneje do 31. marca) (European Tax Handbook, 2006, str. 591).

Tabela 2: Akontacija dohodnine se določi v odvisnosti od davčne obveznosti preteklega leta

Višina davčne obveznosti (v SKK)	Plačilo akontacije
manj kot 20.000	akontacija se ne plačuje.
od 20.000 do 500.000	četrtno (31.3., 30.6., 30.9., 31.12.)
več kot 500.000	mesečno

Vir: The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 14.

2.2 DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

2.2.1 Davčni zavezanci

Davek od dohodka pravnih oseb plačujejo domače pravne osebe in določene druge organizacije. Davčni zavezanci, ki imajo registriran sedež na območju Slovaške, so zavezani k obračunu in plačilu davka od dohodka iz dohodkov, ustvarjenih na območju Slovaške ter iz dohodkov, ustvarjenih v tujini (t.i. neomejena davčna zaveza).

Pravnoorganizacijske oblike družb, ki so zavezane k obračunu in plačilu davka od dobička, so: delniška družba (a.s.), družba z omejeno odgovornostjo (spol. s.r.o.), komanditna družba (k.s.), družba z neomejeno odgovornostjo (v.o.s) in zadruga.

Davek od dohodka pravnih oseb plačujejo tudi tuje pravne osebe, in sicer od ustvarjenih prihodkov na območju Republike Slovaške (omejena davčna zaveza). Pravne osebe in druge organizacije, ki niso ustanovljene ali organizirane za opravljanje pridobitne dejavnosti, so obdavčene z davkom od dohodka pravnih oseb, od prihodkov, ustvarjenih z opravljanjem pridobitne dejavnosti, prodajo premoženja, oddajanjem v najem, oglaševanjem in s članarinami (Davek od dohodka in dohodnina, 2004, str. 458).

2.2.2 Davčna osnova

Z davkom od dohodka pravnih oseb so obdavčeni vsi prihodki pravnih oseb z registriranim sedežem na ozemlju Slovaške po načelu svetovnega dohodka. Osnova za obračun davka od

dohodka pravnih oseb je razlika med prihodki in odhodki, ki so dejansko in časovno povezani s prihodki v posameznem davčnem obdobju. Obdavčeni prihodki so prihodki, nastali z opravljanjem dejavnosti in odprodaje premoženja (kapitalski dobički, ustvarjeni s odprodajo premoženja, so vključeni v davčno osnovo) (Doing business in the Slovak Republic, 2003).

2.2.3 Z davkom od dohodka pravnih oseb neobdavčen dohodek

Med neobdavčen dohodek spada (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 20):

- dohodek od obveznic Republike Slovaške, izdanih v tujini,
- dividende, obresti in drugi dohodki iz naslova posojil, obveznic, itd., ki jih plačujejo pravne osebe na Slovaškem, pravnim osebam iz EU,
- dohodek v obliki daril in donacij,
- subvencije, pridobljene na podlagi mednarodnih sporazumov.

2.2.4 Davčno priznani in nepriznani odhodki

V splošnem velja, da se priznajo vsi tisti odhodki, ki so bili potrebni za doseganje in ohranjanje obdavčljivega dohodka. Med davčno priznane dohodke se štejejo (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 27):

- stroški plač,
- potni stroški, vendar le do določene višine, ki jo določa zakon,
- odhodki za brezplačno dajanje predmetov, ki vsebujejo ime družbe ali zaščitni znak ter njihova posamična vrednost ne presega 500 SKK,
- odhodki za oglaševanje v dejanskem znesku (limitna vrednost je odpravljena),
- stroški amortizacije (limitna vrednost za vozila je odpravljena),
- obresti, licenčnine,
- socialni prispevki delodajalca,
- zavarovalne premije,
- plačila najemnin,
- plačila iz naslova finančnega lizinga, če traja lizing vsaj 60% amortizacijske dobe in ni krajši od treh let,
- nabavna vrednost sredstev, ki se ne amortizirajo, a le do določene meje.

Davčno nepriznani odhodki so (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 28):

- izplačilo dividend,
- davčno priznani stroški za del, ki preseže zakonsko določene meje,
- darila in donacije,
- stroški, povezani z neobdavčljivim dohodkom,
- davek od dohodka pravnih oseb in plačilo davka v imenu drugih.

2.2.5 Amortizacija

Opredmetena osnovna sredstva, za katera je amortizacija davčno priznan odhodek, je mogoče izkazati, če njihova nabavna vrednost presega 30.000 SKK. Za davčne namene se razvrščajo v pet amortizacijskih skupin. Dobe amortiziranja opredmetenih osnovnih sredstev so podane v Tabeli 2.

Tabela 3: Dobe amortiziranja za posamezne skupine opredmetenih osnovnih sredstev

Skupina	Vrsta opredmetenih osnovnih sredstev	Doba amortizacije
1. Skupina	Računalniška oprema, vozila, določena orodja	4
2. Skupina	Stroji in oprema (klimatske naprave, TV in radio naprave)	6
3. Skupina	Nekateri stroji in vozila, lahke konstrukcije, ladje	12
4. Skupina	Stavbe permanentnega značaja	20

Vir: European Tax Handbook, 2005, str. 582.

2.2.6 Kapitalski dobički in davčna izguba

Kapitalski dobički so zajeti v davčno osnovo in so obdavčeni z davkom od dohodka pravnih oseb. Izvzeti so kapitalski dobički pri državnih obveznicah.

Davčni zavezanec lahko prenaša davčno izgubo največ petih let po letu, v katerem je bila ugotovljena izguba. Izgubo ni potrebno razdeliti enakomerno skozi celotno obdobje. Vsaka nastala izguba se obravnava posamezno. Če zavezanec znotraj obdobja prenosa izgube zopet objavi izgubo, se ta prav tako prenese skozi obdobje petih let. Nova zakonodaja je omilila pravila za prenos izgube (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 26).

2.2.7 Davčna stopnja

Davčna stopnja se je s 1. januarjem 2004 znižala s 25 na 19 odstotkov. To je tudi končna obremenitev dohodka, saj so prejete dividende neobdavčene tako na ravni posameznika kot tudi na ravni podjetij (European Tax Handbook, 2006, str. 581).

2.2.8 Davčni postopek

Davčno obdobje je koledarsko leto oziroma na željo zavezanca tudi poslovno leto, vendar pa mora o tem obvestiti davčni urad v roku 15 dni pred začetkom poslovnega leta. Davčna napoved mora biti oddana v roku treh mesecev naslednjega davčnega obdobja.

Akontacija davka se določi na podlagi plačila davka v predhodnem davčnem obdobju in so jo oproščeni vsi, katerih zadnja davčna obveznost ni presegla 50.000 SKK (The Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 30-32).

Tabela 4 : Akontacija davka od dohodka pravnih oseb

Višina davčne obveznosti (v SKK)	Plačilo akontacije
več kot 500.000	mesečno
od 50.000 do 500.000	četrtno
manj kot 50.000	akontacija se ne plačuje

Vir: Slovak Pocket Tax Book, 2006, str. 32.

2.3 DAVEK NA DODANO VREDNOST (DDV)

Posledica relativno nizke enotne stopnje direktnih davkov bi bil upad davčnih prihodkov. Da do tega ne bi prišlo, so se snovalci reforme odločili za večji poudarek na posrednih davkih (obdavčevanje potrošnje), kar so dosegli s poenotenjem davčnih stopenj davka na dodano vrednost. Pred reformo sta bili v veljavi 20-odstotna stopnja in znižana 14-odstotna stopnja DDV, od 1. januarja 2004 pa so vsi proizvodi in storitve obdavčene po enotni 19-odstotni davčni stopnji (Slovaška se prebuja, 2005, str. 52).

3 DOHODNINA, DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN DAVEK NA DODANO VREDNOST V ESTONIJI

3.1 PREGLED DAVČNEGA SISTEMA OD LETA 1990

V začetku devetdesetih je Estonija začela z reformo ekonomskega sistema. Reforme so obsegale tudi nov davčni sistem. Tako so uvedli naslednje davke:

- dohodnino,
- davek na razdeljeni dobiček,
- davek na dodano vrednost,
- akcize, davek na zemljišče, davke lokalnega značaja.

Leta 1993 je bil sprejet davčni zakon, ki je obsegal vse oblike obdavčitve dohodka pravnih in fizičnih oseb. Uvedena je bila enotna davčna stopnja v višini 26 odstotkov. Tako so se dohodki pravnih in fizičnih oseb obdavčili po isti stopnji. Davčna osnova se je razširila z ukinitvijo določenih olajšav. Glavni namen reform je bil stimulirati gospodarstvo z nižjimi obdavčitvami dohodka in višjimi neposrednimi davki. Z letom 2000 je bil uveden nov davčni zakon, ki ni več obdavčeval dohodka pravne osebe, ampak le njegovo razdelitev. Z novim zakonom se reinvestirani dobički pravnih oseb niso več obdavčevali, razdeljeni dobički v katerikoli obliki (dividende, ugodnosti v naravi in vse prikrite oblike razdelitve dobička) pa so obdavčeni. Z reformo so želeli predvsem zmanjšati davčno breme rastočih podjetij, ki svoje

dobičke reinvestirajo, zmanjšati beg kapitala, povečati investicije in spodbuditi gospodarsko rast (Kuldkepp, 2005, str. 5).

3.2 DOHODNINA

3.2.1 Davčni zavezanci

Davčni zavezanci za dohodnino so vse fizične osebe, rezidenti Estonije. Kot rezidenti se štejejo osebe, ki izpolnjujejo enega od naslednje pogoje:

- posameznik, ki ima v Estoniji prijavljeno stalno prebivališče,
- posameznik, ki je v kateremkoli koledarskem letu v državi navzoč najmanj 183 dni, bodisi nepretrgoma ali s prekinitvami,
- državni uslužbenci, ki delajo v tujini.

Nerezidentom se obdavči le dohodek, ustvarjen v Estoniji. Nerezidenti so upravičeni do olajšav in oprostitev, katerih so deležni rezidenti, vendar le v primeru, ko so rezidenti držav članic Evropske unije in dohodek, ustvarjen v Estoniji, predstavlja 75% njihovega celotnega dohodka.

Zakonca lahko oddata skupno davčno napoved, kar je zelo primerno pri tistih parih, kjer eden nima rednega dohodka ali pa dohodek ne preseže višine neobdavčenega dohodka (Personal income tax, 2004).

3.2.2 Viri dohodnine

Z dohodnino so obdavčeni vsi rezidenti Estonije na podlagi svetovnega dohodka. Tako so v dohodnino zajeti: dohodki iz zaposlitve, dohodki, ki izvirajo iz opravljanja dejavnosti, dohodki od kapitala in drugi dohodki (podpore, preživnine, nagrade, pokojnine).

V davčno osnovo fizičnih oseb se ne prištevajo ugodnosti delodajalca, darila in donacije, dividende in druge delitve dobička, ki so prehodno že obdavčene pri izplačevalcu. Prav tako so iz obdavčitve izključene vse odškodnine, izplačane na podlagi sodnih odločb. (Personal income tax, 2004).

3.2.3 Dohodek iz zaposlitve

To so dohodki, ki vključujejo plače in povračila stroškov. Kot dohodek iz zaposlitve se štejejo tudi drugi dohodki, doseženi na podlagi pogodbe o delu ali druge pravne podlage. Predmet obdavčitve niso povračila stroškov za službena potovanja, povračila za uporabo lastnega vozila v službene namene do višine, ki so omejena z uredbo vlade; povračila za izobraževanje, ki so povezana z zaposlitvijo; zavarovanja za zaposlene, ki so uvedena z zakonom, povračila za uniforme (Personal income Tax, 2004).

3.2.4 Dohodek iz opravljanja dejavnosti

Za dohodek, dosežen z opravljanjem dejavnosti, se šteje dohodek, dosežen z opravljanjem proizvodnje, prodaje ali posredovanje blaga, storitev in druge aktivnosti, vključno z znanstveno dejavnostjo. Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo dohodki ob njihovem nastanku. Davčno osnovo zmanjšujejo odhodki, potrebni za doseganje dohodka in za to vrsto dejavnosti ter obvezni prispevki za socialno varnost, obračunani in plačani v istem davčnem obdobju. Prihodki in odhodki iz dejavnosti se obračunavajo na način, kot je to določeno za pravne osebe.

Samostojni podjetnik ima pravico do posebnega bančnega računa, kjer lahko nalaga sredstva namenjena investicijam. Vsako povečanje teh sredstev pomeni odbitek od davčne osnove in obratno (Personal income tax, 2004).

Če znesek davčno priznanih stroškov presega dohodek samostojnega podjetnika v davčnem obdobju, se izguba lahko prenaša skozi sedemletno obdobje (European Tax Handbook, 2005, str. 194).

3.2.5 Dohodek od kapitala

Dividende so obdavčene z davkom na razdelitev dobička, ki ga plača podjetje, katero izplača dividende. Zato so vključene v davčno osnovo posameznika le v primeru, ko davek na razdelitev še ni bil plačan. Dividende iz tujine niso obdavčene, če je davek že bil plačan v državi, iz katere dividenda izhaja.

Izguba, nastala pri trgovanju z vrednostnimi papirji, se ne odbije od davčne osnove. Izguba se prenese na prihodnja leta, ko se ustvari dobiček pri trgovanju.

Obresti niso obdavčene, če so izplačane s strani kreditnih institucij s sedežem v Evropski uniji ali s strani estonske podružnice s sedežem izven Evropske unije. Vse ostale oblike obresti so obdavčene (European Tax Handbook, 2005, str. 194).

Dohodek iz oddajanja premičnin in nepremičnin je vključen v davčno osnovo. Prav tako so obdavčeni tudi dohodki iz premoženjskih pravic, doseženi z izkoriščanjem pravice do uporabe avtorskih pravic, patentov, blagovnih znamk, licenc.

Kapitalski dobički so dobički, doseženi s prodajo ali zamenjavo premičnega in nepremičnega premoženja, vrednostnih papirjev in deležev v kapitalu. Obdavčen je le presežek nad nabavno vrednostjo kapitala. Vključeni so v davčno osnovo in v letu 2006 obdavčeni po stopnji 23%. Naslednji kapitalski dobički so oproščeni davka (European Tax Handbook, 2005, str. 195):

- dobiček od prodaje nepremičnine, kjer je rezident imel prijavljeno stalno prebivališče in nepremičnine, ki so bile v njegovi lasti vsaj 2 leti,
- dobiček od prodaje premičnega premoženja, ki je bil v privatni uporabi.

3.2.6 Drugi dohodki

V splošnem so obdavčene preživnine, pokojnine, štipendije, podpore in ugodnosti pridobljene na podlagi zakona o starševskih nadomestilih, kulturne, športne in znanstvene nagrade, dobitki na loteriji.

Iz obdavčitve so izvzete štipendije, pridobljene na podlagi zakona, izplačane iz državnega proračuna, mednarodne nagrade, državne kulturne in znanstvene nagrade ter športne nagrade, ki jih podeljuje vlada. Prav tako niso obdavčena darila in donacije, prejete od fizičnih oseb, družin, registriranih v Estoniji. Obdavčeni niso dohodki od loterijskih dobitkov ter iger na srečo tistih organizacij, ki imajo dovoljenje za opravljanje te vrste dejavnosti (Income Tax Law, 2004).

Pokojnine so vključene v davčno osnovo, vendar pa so obdavčene z nižjo davčno stopnjo (10%). Pokojnine niso obdavčene, če je prejemnik starejši od 55 let ali pa je trajno in popolnoma nesposoben za delo (European Tax Handbook, 2005, str. 193).

3.2.7 Z dohodnino neobdavčeni dohodki

Najpomembnejši neobdavčeni dohodki so (European Tax Handbook, 2005, str. 195):

- ugodnosti v naravi²,
- določene pokojnine³,
- dohodek iz tujine⁴,
- domače in tuje dividende⁵,
- določene obresti⁶,
- določeni kapitalski dobički⁷,
- štipendije in nagrade države ter drugih ustanov, potrjenih s strani države,
- dedovanja,
- darila, prejeta s strani posameznikov in rezidenčnih podjetij.

3.2.8 Olajšave in oprostitve

Spodaj našteje olajšave in oprostitve se odbijejo od skupnega zaslužka posameznega rezidenta Estonije. Enako velja tudi za rezidente držav članic EU, katerih 75 % davčne osnove izhaja iz estonskih virov in oddajo davčno napoved.

Višina splošne olajšave v letu 2006 znaša 24.000 EEK.

²Glej 5.2.3

³Glej 5.2.3

⁴Glej 5.2.2

⁵Glej 5.2.5

⁶Glej 5.2.5

⁷Glej 5.2.5

Davčnemu zavezancu, ki vzdržuje več kot tri otroke, se prizna dodatna olajšave v višini splošne (24.000 EEK oz. 1.530 €) že za tretjega in vsakega naslednjega otroka, mlajšega od 17 let. Ta dodatna olajšava stopi v veljavo z rojstvom tretjega otroka. Višina olajšave se zmanjša za dohodek, ki ga zasluži otrok.

Davčnemu zavezancu se plačilo preživnine odbije od davčne osnove. Plačane obresti iz naslova posojila ali lizinga za nakup oz. adaptacijo prebivališča se odšteje od davčne osnove. Olajšava se prizna le za eno prebivališče v davčnem obdobju.

Stroški izobraževanja se priznajo kot olajšava, če jih je davčni zavezanec plačal za lastno izobraževanje ali izobraževanje vzdrževancev, vendar le do 26 leta starosti. Izobraževanje mora biti opravljeno v javni izobraževalni ustanovi, zasebni šoli z ustrezno licenco in tuji izobraževalni ustanovi z enakim statusom. Enako velja tudi za plačilo obresti, ki bi sledile iz tega naslova. Davčnemu zavezancu, ki nima vzdrževanih članov in je plačal izobraževanje osebi mlajši od 26 let, se ti stroški štejejo kot davčno priznani.

Plačane premije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje so odbitna postavka, vendar pa se priznajo le do višine 15 % dohodka.

Davkoplačevalcu se priznajo tudi darila in donacije neprofitnim organizacijam, priznanih s strani države kot tudi znanstvenim, športnim, kulturnim, zdravstvenim ustanovam v lasti države ali lokalnih skupnosti.

Skupna višina olajšav, povezanih z darili in donacijami ne sme presegati 5% posameznikovega dohodka v davčnem obdobju (European Tax Handbook, 2005, str. 195).

Olajšave, vezane na stroške izobraževanja, darila, donacije in hipotekarne obresti so omejene do višine 50.000 estonskih kron (EEK) oziroma 50 % davčne osnove. Upošteva se tista, ki je nižja. Ta omejitev se ne navezuje na splošno olajšavo, preživnine in premije za pokojninsko zavarovanje (Personal income tax, 2004).

3.2.9 Davčne stopnje

Davčna stopnja je od leta 1994 pa do 2004 znašala 26 %, v letu 2005 pa se je znižala na 24 %. Od 1.1.2006 znaša 23 %. Davčna stopnja se bo postopoma zniževala, in sicer (Decrease of tax rates in Estonia from 2006, 2006):

- leta 2007 – 22%,
- leta 2008 – 21%,
- leta 2009 – 20%.

Dohodki iz zaposlitve, pokojnine in preživnine so v letu 2006 obdavčeni z davkom po odbitku v višini 23 %, razen pokojnin, ki so obdavčene z 10 odstotno davčno stopnjo. Ob upoštevanju ustreznih olajšav.

Obresti, ki se obdavčujejo (glej 4.2.5) so prav tako obdavčene z davkom po odbitku po isti davčni stopnji.

Plačilo licence in najemnine je obdavčeno z davkom po odbitku, razen če ne gre za izplačila samostojnemu podjetniku.

Izplačila samostojnemu podjetniku so obdavčena z davkom po odbitku le, če ne gre za aktivnosti, ki so povezane z njegovo poslovno dejavnostjo.

Vse zgoraj navedene oblike dohodka morajo biti prikazane v davčni napovedi, kljub temu da je davek že plačan v obliki davka po odbitku (European Tax Handbook, 2005, str. 195).

3.2.10 Davčni postopek

Davčno obdobje je enako koledarskemu letu. Davčni zavezanci morajo oddati letno davčno napoved do 31. marca tekočega leta za preteklo davčno leto. Davčne napovedi ni potrebno oddati tistim, katerih dohodek ne presega osnovne olajšave, ter tistim, katerih dohodek izvira le od enega delodajalca in je že bil odveden davek po odbitku.

Zakonca, ki sta tekom davčnega leta živela skupaj, lahko oddata tako imenovano skupno davčno napoved. V tem primeru se skupni dohodek razdeli med oba zakonca.

Nerezidenti morajo oddati letno davčno napoved za dohodek iz estonskih virov, pri katerem ni bil odveden davek po odbitku (European Tax Handbook, 2005, str. 195).

Od leta 1999 je možno letno davčno napoved oddati tudi prek tako imenovanega elektronskega davčnega urada (E-Tax Board). Vstop je mogoč prek domače strani Estonskega davčnega urada ali prek posebnih internetnih kioskov, lociranih v bankah. Od leta 2002 prebivalci uporabljajo elektronske osebne izkaznice za vstop v elektronski davčni urad. Na ta način je možno oddati, poravnati in pregledovati svojo davčno napoved. Davčnim zavezancem so na voljo že izpolnjeni obrazci, katere je potrebno le še dopolniti ali pa popraviti. Prav zato je tak način vse bolj popularen in ga je v letu 2004 uporabilo več kot 75% zavezancev (Tax and Customs Boards service counter on the Internet, 2004).

Davki med letom zbirajo z davkom po odbitku in na podlagi vnaprejšnjih plačil. Zavezanec katerega dohodek izvira iz poslovne dejavnosti, v vsakem četrtletju vplača četrtino davčne obveznosti preteklega leta. Davek po odbitku in vnaprejšnja plačila se upoštevajo pri končni obdavčitvi dohodka posameznika.

Dohodnino je potrebno plačati do 1. julija tekočega leta, davek iz dohodkov poslovnih dejavnosti in kapitalskih dobičkov je potrebno plačati do 1. oktobra (Key dates for tax payers, 2006).

3.3 DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

3.3.1 Davčni zavezanci

Davčni zavezanci so (v nadaljevanju podjetja):

1. delniške družbe in družbe z omejeno odgovornostjo,
2. komanditna družba in družba z neomejeno odgovornostjo,
3. zadruga, društva, fundacije in javne pravne osebe.

Za vsa zgoraj omenjena rezidenčna podjetja velja neomejena davčna obveznost. Nerezidenčna podjetja so obdavčena le za dohodek iz estonskih virov (glej 4.3.3.). Dohodek stalne poslovne enote⁸, ki je registrirana v Estoniji je obdavčena z davkom na razdeljeni dobiček v istem obsegu kot rezidenčna podjetja.

Rezidenčna podjetja so tista, ki so bila ustanovljena na podlagi estonskega prava (European Tax Handbook, 2005, str. 185).

3.3.2 Davčna osnova

Dohodek podjetja je opredeljen na podlagi svetovnega dohodka. Dohodek je obdavčen z davkom na razdeljen dobiček, šele ko se le-ta razdeli. Torej ne obstaja obdavčitev dohodka podjetja, ampak le njegove razdelitve. Zadržan dobiček ni obdavčen.

Davek na razdeljeni dobiček obdavčuje naslednja plačila (Kuldkepp, 2005, str. 35):

- dividende,
- ugodnosti/bonitete v naravi,
- darila, donacije in stroški reprezentance,
- stroški, ki niso povezani s poslovanjem.

3.3.2.1 Dividende

Dividende in druge oblike razdelitve dohodka v denarni ali nedenarni obliki so obdavčene z davkom na razdeljen dobiček.

Plačilo se smatra kot dividenda če je izpolnjenih naslednjih pet postavk:

⁸ Stalna poslovna enota je definirana kot enota kjer nerezidenčno podjetje vse ali le del svojih poslovnih aktivnost opravlja v Estoniji. Agent nerezidenčnega podjetja, ki ima pooblastilo za opravljanje poslov v imenu tega podjetja se prav tako smatra kot stalna poslovna enota.

- plačnik dividende je estonsko podjetje,
- plačilo se izvrši iz neto dobička podjetja,
- plačilo je izvršeno v denarni ali nedenarni obliki,
- plačilo je bilo izvršeno na podlagi sklepa vodstva podjetja,
- prejemnik ima pravico v udeležbi pri razdelitvi dobička podjetja.

Izplačilo, ki ne vsebuje vseh petih postavk, se ne obravnava kot dividenda. V tem primeru gre za drugačno razdelitev dobička, ki je prav tako obdavčljiva. Obdavčena je tudi vsaka prekrita oblika razdelitve dohodka, kot je prodaja lastnine po ceni, nižji od tržne oziroma nakup po ceni, višji od tržne.

Obresti niso obdavčene, obstajajo pa izjeme. Če je obrestna stopnja višja kot tržna na enak dolg pod istimi tržnimi pogoji se obračuna davek po odbitku v višini 23% (Kuldkepp, 2005, str. 40).

3.3.2.2 Bonitete

Delodajalci⁹ morajo plačati davek na razdeljen dobiček za bonitete, ki so jih deležni delojemalci. Poleg tega je potrebno plačati tudi socialne prispevke. Na ta način se zagotovi enakost vseh plačil delodajalca delojemalcu. Delojemalcu se bonitete ne upoštevajo pri davčni osnovi.

Bonitete so vse dobrine, storitve, druge ugodnosti v naravi in darila, ki jih je mogoče ovrednotiti z denarjem. Teh so deležni zaposleni s strani delodajalca na podlagi delovnega razmerja in s strani pravne osebe-vodstva. Davčna zakonodaja opredeljuje bonitete kot (Kuldkepp, 2005, str. 41):

- polno ali delno kritje stroškov najemnin,
- brezplačna uporaba vozila in druge lastnine delodajalca za namene, ki niso povezani z delovnim mestom,
- plačilo zavarovalnih premij, če le-te niso predpisane z zakonom,
- povračilo potnih stroškov in dnevnic, ki presegajo zakonsko določene meje,
- kompenzacija za uporabo privatnega avtomobila za tisti del, ki presega zakonsko določene meje (mesečno 2000 EEK),
- posojila, odobrena z obrestno mero, nižjo kot znaša minimalna obrestna mera, postavljena s strani finančnega ministrstva,
- transakcija, prodaja ali zamenjava po ceni nižji od tržne za dobrine, vrednostne papirje, lastniške pravice,
- odstop od denarnega zahtevka, razen če stroški pridobitve presegajo zahtevano višino,
- nakup sredstev po ceni, višji od tržne.

⁹ Delodajalci, ki morajo plačati davek na razdeljeni dobiček za bonitete so fizične, pravne, državne in lokalne vladne agencije kot tudi nerezidenčna podjetja, ki imajo stalne poslovne enote v Estoniji ali zaposlene delujoče v Estoniji.

3.3.2.3 Darila, donacije, stroški reprezentance

Obdavčitev daril in donacij je odvisna od statusa prejemnika le teh. Rezidenčna pravna oseba plača davek na razdeljeni dobiček za vsa darila in donacije drugi pravni osebi, posamezniku ali nerezidentu. Določene donacije so oproščene plačila davka na razdelitev dobička, in sicer:

- neprofitne organizacije, ki so na seznamu neprofitnih organizacij, potrjenega s strani estonske vlade,
- pravne osebe, ustanovljene na podlagi zakona o cerkvah in kongregaciji in so vpisane v register estonskih cerkva in kongregacij,
- državne in lokalne športne, znanstvene, kulturne, izobraževalne organizacije.

Zgoraj navedene donacije so oproščene le do višine:

1. 3 % izplačil, za katere so bili plačani socialni prispevki s strani delodajalca za tekoče koledarske leto ali
2. 10 % letnega dobička predhodnega finančnega leta.

Rezidenčna pravna oseba mora plačati davek na razdeljeni dobiček za darila in donacije neprofitnim organizacijam, ki niso na seznamu neprofitnih organizacij, potrjenega s strani estonske vlade. Davek se le delno aplicira na donacije, ki so na zgoraj omenjenem seznamu. Donacije tem organizacijam so obdavčene le, če je donacija večja od dveh odstotkov celotnega zneska izplačil, za katere so bili plačani socialni prispevki v prejšnjem mesecu. Davek na razdeljen dobiček se ne plačuje za donacije državnim ali lokalnim vladnim organom. Vsi ostali primeri donacij so v celoti obdavčeni z davkom na razdeljeni dobiček.

Davčni zavezanec lahko donacije, ki jih je izplačal, prijavlja tudi na letni ravni. V tem primeru se davek na razdeljeni dobiček plača za celotni znesek, ki preseže dva odstotka celotnega zneska izplačil, za katere so bili plačani socialni prispevki na letni ravni (Kuldkepp, 2005, str. 42).

Stroški reprezentance niso obdavčeni do višine 500 EEK na zaposlenega, na mesec. Neporabljeni stroški reprezentance se lahko prenašajo znotraj posameznega leta (European Tax Handbook, 2005, str. 186).

3.3.2.4 Stroški, ki niso povezani s poslovanjem

Rezidenčna pravna oseba mora plačati davek na razdeljeni dobiček za stroške, ki niso povezani z poslovanjem. Kot taki stroški se štejejo naslednji:

- zakonite obresti in penali oziroma kazni zaradi prepozno plačanega davka,
- vrednost sredstev, ki so bila zarubljena od davkoplačevalca,
- okoljski davek,
- članarine in vstopnine plačane, neprofitnim organizacijam, razen če je sodelovanje pri teh organizacijah neposredno povezano s poslovanjem podjetja,

- nedokumentirani stroški¹⁰,
- stroški, povezani s storitvami, ki niso povezane z dejavnostjo podjetja,
- stroški nakupa sredstev, ki niso potrebni za poslovanje podjetja,
- odobritve posojil in vnaprejšnja plačila pravnim osebam iz območja z nizko davčno stopnjo,
- vrednost nakupa vrednostnih papirjev pravnih oseb iz območja z nizko davčno stopnjo.
- plačilo kazni ali penalov, kompenzacij za poškodbe, pravni osebi iz območja z nizko davčno stopnjo¹¹, brez ustrezne sodne odločbe.

Vse rezidenčne pravne osebe morajo plačati davek na razdelitev dobička za celotni znesek posojil in vnaprejšnjih plačil, izplačanih povezanim osebam v koledarskem letu, ki so presegli 50 % plačil, za katere so bili plačani socialni prispevki s strani davkoplačevalca v predhodnem mesecu.

Za rezidenčne neprofitne organizacije, fundacije, cerkve in kongregacije pa velja, da morajo plačati davek na razdelitev dobička za stroške, ki niso povezani s cilji njihovih aktivnosti (Kuldkepp, 2005, str. 44).

3.3.2.5 Kapitalski dobički in izguba

Rezidenčna podjetja in stalne poslovne enote nerezidenčnih podjetij, registrirane v Estoniji, ne plačujejo davka na kapitalske dobičke dokler le ti niso razdeljeni. Kapitalski dobički niso posebej obdavčeni, ampak so vključeni v dobičke, ki pa so obdavčeni ob njihovi razdelitvi z davkom na razdeljeni dobiček.

Prodaja vrednostnih papirjev ni obdavčena. Drugače je v primeru, če jih prodaja fizična oseba ali nerezidenčno podjetje, ki prodaja vsaj 10 odstotkov kapitala podjetja in je vsaj 75 odstotkov sredstev podjetja, sestavljenega iz nepremičnin in zgradb, ki imajo status premičnin v Estoniji.

¹⁰ Zakon določa te stroške kot tiste, pri katerih davkoplačevalec nima izvorni dokument, ki bi bil v skladu z veljavnimi računovodskimi standardi.

¹¹ Območje z nizko davčno stopnjo je definirano kot država z neodvisno davčno oblastjo, ki ne obdavčuje dobička ali njegove razdelitve ali pa davek znaša manj kot dve tretjine davka, ki bi ga plačala pravna oseba v Estoniji, ne da bi pri tem upoštevali olajšave. Poleg tega morata biti izpolnjena tudi naslednja dva pogoja, zato da se dohodek tuje pravne osebe šteje kot obdavčljiv dohodek rezidenta:

1. Pravna oseba mora biti kontrolirana s strani estonskih rezidentov. To pomeni, da imajo pravne ali fizične osebe, ki so estonski rezidenti, v lasti najmanj 50 odstotkov delnic, volilnih pravic ali pravic do delitve dobička pravne osebe iz tega območja. Lahko gre za direktno last ali preko povezanih oseb.
2. Poleg tega mora ta rezident imeti v lasti najmanj 10 odstotkov delnic, volilnih pravic ali pravic do delitve dobička pravne osebe iz tega območja.

Območja z nizko davčno stopnjo so Andora, Aruba, Bahami, Belize, Bahrajn, Bermudski otoki, Bruneji, Čile, Kostarika, Ciper, Kajmanski otoki, Dominikanska republika, Grenada, Gilbratar, Gvatemala, Jamajka, Kenija, Kuvajjt, Libanon, Liberija, Luksemburg, Lihtenštejn, Makau, Makedonija, Maledivi, Malta, Monako, Antili, Oman, Panama, Katar, Sveta Helena, San Marino, Sejšeli, Singapur, Švica, Trinidad in Tobago, Urugvaj, Venezuela, Vietnam, Deviški otoki, Zahodna Samoa, Dubaj, Sveti Vincent.

Estonska davčna zakonodaja ne omogoča prenosa izgube. V estonskem primeru ni smiselno, ker so dobički obdavčeni le ob razdelitvi in tako izguba nima vpliv na obdavčitev podjetij (Kuldkepp, 2005, str. 24).

3.3.3 Obdavčitev nerezidenčnih podjetij

Nerezidenčna podjetja so obdavčena za dohodek, ki izhaja iz estonskih virov. Poleg dohodka doseženega prek stalne poslovne enote, se upošteva tudi dohodek iz trgovinskih poslov in drugih poslovnih dejavnosti opravljenih v Estoniji.

Nerezidenčno podjetje s sedežem v območju z nižjo davčno stopnjo bo obdavčeno (z davkom po odbitku) za ves dohodek, ustvarjen z opravljanjem storitev estonskim rezidentom ne glede na to, kje je bila storitev opravljena.

Kapitalski dobički iz estonskih virov, ki jih ustvarijo nerezidenčna podjetja z odprodajo nepremični in premičnin, so obdavčeni na podlagi odmere davka. Dobički od premičnin se štejejo, da izhajajo iz estonskih virov če:

- je bila premičnina registrirana v Estoniji pred odprodajo; ali
- je bila premičnina pred odprodajo v Estoniji in je bila prodana rezidentu Estonije.

Dobički, ustvarjeni s strani nerezidenčnega podjetja s prodajo deleža v estonskem podjetju so načeloma neobdavčeni. Izjema je le prodaja vsaj 10 odstotnega deleža podjetja, ko je kapital podjetja sestavljen iz vsaj 75 odstotkov nepremičnin.

Dividende, ki jih prejmejo nerezidenčna podjetja, so obdavčena z davkom po odbitku v višini 24 odstotkov. Na podlagi pogodb o dvojnem obdavčevanju se ta stopnja lahko zmanjša. Dividende niso obdavčene, če je nerezidenčno podjetje lastnik vsaj 20 odstotkov podjetja, ki izplačuje dividendo.

Dohodek nerezidenčnih podjetij, ki ni obdavčen z davkom po odbitku, je obdavčen na podlagi odmere davka z isto stopnjo (24%) in načinom kot dohodek samostojnih podjetnikov, razen če gre za stalno poslovno enoto (European Tax Handbook, 2005, str. 188).

3.3.3.1 Stalna poslovna enota

Stalna poslovna enota je definirana kot enota, kjer nerezidenčno podjetje vse ali le del svojih poslovnih aktivnosti opravlja v Estoniji. Agent nerezidenčnega podjetja, ki ima pooblastilo za opravljanje poslov v imenu tega podjetja, se prav tako šteje kot stalna poslovna enota. Vse oblike morajo biti registrirane v estonskem poslovnem registru. Stalna poslovna enota je lahko:

- podružnica;
- sedež uprave;
- poslovalnica;

- tovarna;
- delavnica;
- rudnik, naftni ali plinski vrelci, kamnolom ali drug kraj, kjer se izkoriščajo naravna bogastva;
- gradbena ali montažna dela, ki se izvajajo več kot 12 mesecev.

Stalne poslovne enote so izjeme glede na ostala nerezidenčna podjetja. Davčna obravnava teh enot je enaka kot obravnava rezidenčnih podjetij. Obdavčuje se le dobiček, ki se razdeli. Torej so obdavčene bonitete, dividende, darila, donacije, stroški reprezentance, stroški, ki niso povezani s poslovanjem podjetja ne glede na to ali je prejemnik le teh rezident ali nerezident. Obstajajo pa izjeme v relaciji stalna poslovna enota in uprava oziroma centrala. Razlika glede na rezidenčna podjetja je v tem, da se začetna in vse naknadne investicije priznajo kot davčna olajšava (Kuldkepp, 2005, str. 49).

3.3.4 Davčne stopnje

Dobički in zadržani dobički so obdavčeni z davčno stopnjo 0%. Rezidenčno podjetje plača davek na razdeljeni dohodek v višini 23 odstotkov na izplačane dividende in ostale načine razdelitve dobička¹² (Kuldkepp, 2005, str. 38).

Na podlagi zakona iz leta 2005 se bodo davčne stopnje postopoma zniževale in bodo znašale (Reduction of Estonian tax rates, 2006):

- v letu 2006 23 %,
- v letu 2007 22 %,
- v letu 2008 21 % in
- v letu 2009 20 %.

3.3.4.1 Davek po odbitku

Naslednja plačila nerezidentom so obdavčena z davkom po odbitku. Stopnje davka po odbitku v letu 2006 so naslednje (Business and Taxation Guide, 2006 str. 19):

- plačila za opravljene storitve v Estoniji – 15 %,
- plačila za opravljene storitve s strani podjetij iz območja z nizko davčno stopnjo ne glede na kraj opravljene storitve – 23 %,
- obresti – 0 %,
- najemnine – 23 %,
- dividende – 0¹³ ali 23 %,
- licenčnine (uporaba znanstvene in industrijske opreme kot tudi know-how) – 15 %,
- plačila za opravljene športne ali umetnostne aktivnosti v Estoniji – 15 %.

¹² Razlaga ostalih načinov razdelitve dobička so pod točko 4.3.2

¹³ Za pogoj 0% obdavčitve glej 4.3.3

3.3.5 Davčni postopek

Davčno obdobje davka na razdeljen dobiček je koledarski mesec.

Podjetja, registrirana za davek na dodano vrednost, morajo oddati davčno napoved do desetega naslednjega meseca. Podjetja, ki niso registrirana za davek na dodano vrednost, pa oddajo davčno napoved le, če je potrebno plačati davek za tekoče obdobje. Za stalne poslovne enote veljajo ista načela kot za rezidenčna podjetja. Rezidenti morajo višino dolga iz naslova davka na razdelitev dobička nakazati na bančni račun davčnega urada do dneva zapadlosti oddaje davčne napovedi.

Za nerezidenčna podjetja, ki nimajo stalne poslovne enote v Estoniji, veljajo naslednja pravila. Davčno napoved za ustvarjene kapitalske dobičke iz prodaje premičnin je potrebno oddati do 31. marca naslednjega leta. Dobički od nepremičnin morajo biti prijavljeni v roku enega meseca po opravljeni transakciji. Davek na kapitalski dobiček mora biti plačan v roku treh mesecev od njegovega prejema. Za dohodke, ki niso obdavčeni z davkom po odbitku in izhajajo iz estonskih virov, mora podjetje oddati letno davčno napoved v roku šestih mesecev naslednjega leta, plačana pa mora biti tri mesece po oddaji (Guide on Taxation of Income of Non-residents, 2007, str. 8).

3.4 DAVEK NA DODANO VREDNOST

3.4.1 Glavne lastnosti sistema davka na dodano vrednost

Estonski davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) je v veljavi od 1. januarja 2002 in je od 1. maja 2004 usklajen z evropskimi direktivami o davku na dodano vrednost. Sistem je enak kot v večini držav Evropske unije. Estonski sistem DDV se razlikuje od slovaškega in ima dve stopnje. Standardna stopnja znaša 18 %. Petodstotna stopnja se aplicira na (Value Added Tax Act, 2003):

- zdravila in zdravniške pripomočke,
- knjige (tu niso upoštevani učbeniki in druge knjige namenjene izobraževanju),
- predelavo nevarnih/strupenih odpadkov,
- pogrebne storitve,
- oskrbo z ogrevanjem fizičnih oseb za osebno rabo, stanovanjskih in apartmajskih zadrug, cerkev, bolnišnic in institucij, financiranih s strani države,
- sredstva za ogrevanje za osebno rabo,
- koncerte in ostale prireditve, organizirane pod določenimi pogoji¹⁴,
- nastanitvene storitve.

¹⁴ Proračun organizatorja takih prireditev mora biti vsaj 10% financiran s strani države ali lokalne skupnosti.

Najpomembnejše dobrine in storitve, ki niso obdavčene so (Value Added Tax Act, 2003):

1. dobrine in storitve socialnega značaja:
 - poštne storitve,
 - zdravstvene storitve,
 - izobraževanje,
 - socialne storitve,
 - transport bolnih, invalidnih ali poškodovanih oseb v posebnih vozilih.
2. druge storitve in dobrine:
 - zavarovalne storitve,
 - loterija in igralništvo,
 - dobava, lizing in najem nepremičnin.

4 POSLEDICE REFORM NA SLOVAŠKEM IN V ESTONIJI

4.1 FISKALNE POSLEDICE

a) Slovaška

Ohranitev davčnih prihodkov na isti ravni je zahtevala zvišanje indirektna obdavčitve ob znižanju direktne obdavčitve. V naslednjih letih se bodo davčni prihodki zmanjševali kot odstotek v BDP, pri tem pa se bo povečeval delež indirektnih davkov in zmanjševal delež direktnih (Tabela 5).

Tabela 5: Davčni prihodki Slovaške po letih kot odstotek BDP (ESA 95, v %)

	2002	2003	2004	2005
DDV	7,5	6,7	7,7	7,9
Davki na dohodek (dohodnina, davek na dohodek pravnih oseb, davek po odbitju)	6,8	6,8	5,7	5,8

Vir: Eurostat database, 2007.

Pri tolikšnih spremembah je načrtovati prihodke zelo težko, saj ni lahko predvideti, kako se bodo ljudje odzvali na spremembe. Nižje stopnje načeloma predstavljajo nižje davčne prihodke. Možno pa je tudi nasprotno, saj večje število zaposlenih pomeni tudi več pobranega davka.

Dejanski davčni prihodki v letu 2004 so presegli tako načrtovane prihodke 2004 kot tudi dejanske prihodke leta 2003 (Tabela 6, str. 23). Kljub občutnemu zmanjšanju davčnih stopenj so se davčni prihodki povečali, vendar pa pozitiven rezultat ni zgolj posledica reform (Golias, 2005, str. 8). Razlogov za odstopanja od načrtovanih prihodkov je več in je najbolje, da jih razdelimo po posameznih vrstah davkov. Odstopanja pri dohodnini so predvsem posledica

večje gospodarske rasti od pričakovane in s tem povezane višje rasti plač in porabe. Tako je razlog za večje prihodke tudi dejstvo, da so določena izvzeta opuščena in s tem postala del davčne osnove. Tak primer so premije za dodatno pokojninsko zavarovanje, ki so po novem zakonu obdavčene.

Davek od dohodka pravnih oseb se je povečal predvsem zaradi razširitve davčne osnove in ne toliko zaradi povečanja dobička. Dobički v letu 2004 so se povečali za 10 %, davčna osnova pa se je povečala za 29 %. Šele prihodnja leta bodo pokazala, koliko je reforma pripomogla k večji rasti davčne osnove v primerjavi z dobički.

Velik padec davčni prihodkov iz naslova davka po odbitku lahko pripišemo naslednjim dejavnikom (Choueiri, 2005, str. 52):

- Nekateri obdavčitve sedaj spadajo pod davek od dohodka pravnih oseb (npr. podjetja sedaj prijavljajo kot dobiček, nekaj kar je prej bilo obdavčeno kot dohodek od kapitala po nižji davčni stopnji).
- Podjetja so dobičke v letu 2004 raje zadržala in se s tem izognila plačilu davka kot pa da izplačajo enako dividendo in plačajo davek na izplačane dividende.

Tabela 6: Davčni prihodki v letu 2003 in 2004 (ESA 95, v mio. SKK)

	Ustvarjeni prihodki 2003	Načrtovani prihodki 2004	Ustvarjeni prihodki 2004
Direktni davki	82,7	62,2	68,9
Dohodnina	39,9	27,1	34,1
Davek na dohodek pravnih oseb	33,6	23,7	29,1
Davek po odbitku	9,1	11,4	5,7
Indirektni davki	118,3	157	149,5
DDV	80,7	113,8	104,9
SKUPAJ	217,6	232,0	233,5

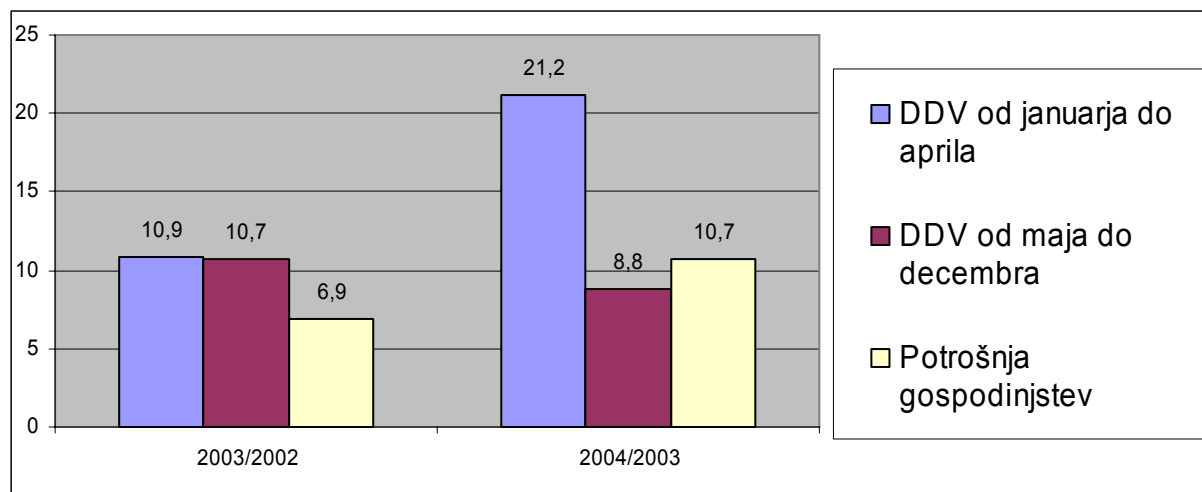
Vir: Goliaš, 2005.

V letu 2004 je prišlo tudi do porasta indirektnih davkov kot je bilo tudi pričakovano, vendar pa pod raven načrtovanega. Razlog za tak rezultat je predvsem v spremembah pri administraciji zaradi priključitve Evropski uniji. Odgovornost za pobiranje DDV na pridobljeno blago iz držav EU se je od carinskega urada prenesel na davčni urad kar je povzročilo velike zaostanke pri pobiranju DDV-ja. Taka gibanja DDV-ja so zabeležile tudi druge države, ki so se priključile EU (npr. Madžarska).

Spodnja slika prikazuje stopnje rasti DDV-ja v prvih štirih mesecih in preostalih osmih v letu 2003 in 2004. Rast DDV-ja se primerja z rastjo porabe gospodinjstev. V letu 2003 je bila rast DDV-ja v obeh obdobjih enakomerna in večja od porabe gospodinjstev. Višja rast DDV-ja je bila posledica spremembe v stopnji DDV iz 23 in 10 odstotkov na 20 in 14 odstotkov. V prvih

štirih mesecih 2004 je DDV zrasel za 21 odstotkov, kar je posledica poenotenja davčni stopnje na 19 odstotkov. V naslednjem obdobju rast DDV-ja ni sledila rasti porabe gospodinjskih (Krajčir, 2005, str. 25).

Slika 1: Stopnje rasti DDV (v %)

Vir: Krajčir, 2005, str. 28.

b) Estonija

Prehod Estonije iz progresivne davčne stopnje na enotno davčno stopnjo za dohodnino ni imelo negativnih posledic na državni proračun (tabela 8). Prav tako zniževanje davčnih stopenj ni imel negativnega vpliva na davčne prihodke. Z odpravo davčnih olajšav in oprostitev se je davčna osnova razširila in tako nevtralizirala vpliv zniževanja davčnih stopenj na državni proračun. Vpliv na davek od dohodka je bil v prvih dveh letih po letu 2000 negativen, potem pa je začel naraščati. Dohodki podjetij, po podatkih Statističnega urada Estonije, so se po letu 2000 močno povečali, kar kaže na to, da so podjetja prej določene oblike dohodkov skrivala. Sedaj pa, ko je obdavčen le razdeljen dohodek, ni potrebe po skrivanju.

Za razliko od Slovaške, ki je ima le eno stopnjo DDV-ja, je Estonija ohranila tro-stopenjski sistem. Od leta 1994, ko je bil DDV uveden, so se davčni prihodki vsako leto povečali. Po vključitvi Estonije v EU je tudi ta doživela padec prihodkov od DDV-ja, vendar so se slednji v letu 2005 zopet povečali in presegli načrtovane prihodke od DDV za 6,83 %. Trend rasti se nadaljuje tudi v letu 2006, ko so prihodki od DDV presegli prihodke iz leta 2005 za 27 %. Davčni urad je v letu 2005 in 2006 zaprl kar nekaj ilegalnih t.i. »bill factories« in tako se dodatno povečal davčne prihodke.

Na pozitivno gibanje davčni prihodkov so vplivali tudi makroekonomski dejavniki (visoka gospodarska rast, rast plač, zniževanje brezposelnosti) in pa večja učinkovitost pri pobiranju davkov. K temu je prav gotovo pripomogel elektronski način poslovanja državne uprave, saj je veliko bolj enostaven, lažji in hitrejši. Tako je Estoniji 75 % davčni napovedi oddani prek

interneta. Raziskava davčnega urada v letu 2005 je pokazala, da je 90 % davčnih obveznosti plačanih pravočasno (Eesti Pank Annual Report 2005, 2006).

Estonija že od leta 2002 beleži javnofinančni presežek. V letu 2005 pa je zabeležila enega izmed največjih proračunskih presežkov med članicami EU. Po podatkih Eurostata je z 2,3 % BDP zasedla 3. mesto za Dansko (4 % BDP) in Finsko (2,7 % BDP). Kot posledica tega se je zmanjšal tudi javni dolg na 4,5 % BDP in ima najmanjši javni dolg med državami EU (Estonia records one of the biggest budgetary surpluses among EU Member States, 2006).

Tabela 8: Davčni prihodki Estonije (v mil. EEK)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Davčni prihodki	25.282	27.690	31.934	35.897	39.256	45.896	55.208
Dohodnina	2.923	3.157	3.457	3.910	3.969	3.370	3.846
Davek od dohodka pravnih oseb	0,854	0,748	1.348	2.156	2.522	2.496	3.123
DDV	8.158	8.671	10.171	11.186	11.307	14.677	18.645

Vir: State Budget Revenues 2006, 2007.

4.2 MAKROEKONOMSKI UČINKI

a) Slovaška

Kot je razvidno iz Tabele 7, na strani 26, je bil načrt presežen in tudi primerjava z letom 2003 kaže na ugodne makroekonomske kazalnike. V letu 2004 je Slovaška imela večjo rast kot znaša evropsko povprečje in največjo v srednjeevropski regiji. Slovaška je zabeležila 5,5 % gospodarsko rast in s tem presegla načrtovano rast za 1,4 %. V leto 2005 in 2006 se je trend rasti še nadaljeval in tako je gospodarska rast dosegla 6 % oziroma 7,9 %. Za leto 2007 se napoveduje 8 % rast. Gospodarska rast pa ni povečala inflacije; bila je pod pričakovano ravno kljub dvigu stopnje DDV-ja in cenovne deregulacije¹⁵. V letu 2005 se je še dodatno znižala na 2,7 %. Poraba gospodinjstev se je povečala prav zaradi nepričakovano visoke gospodarske rasti in s tem povezane realne rasti plač. Poleg reform je na ugodne gospodarske razmere vplivala tudi pridružitev Slovaške Evropski uniji (Golias, 2005, str. 10).

b) Estonija

Estonija v zadnjih letih spada med države z najvišjo gospodarsko rastjo v Evropski uniji, ta je dosti višja kot znaša evropsko povprečje, ki je v letu 2006 znašala 2,8 % (Slika 2, str. 26).

¹⁵ Z 1.1. 2004 se je ukinil nadzor nad ceno elektrike, vode, plina in javnega transporta, zato so se cene le teh povečale kar je imelo velik vpliv na inflacijo.

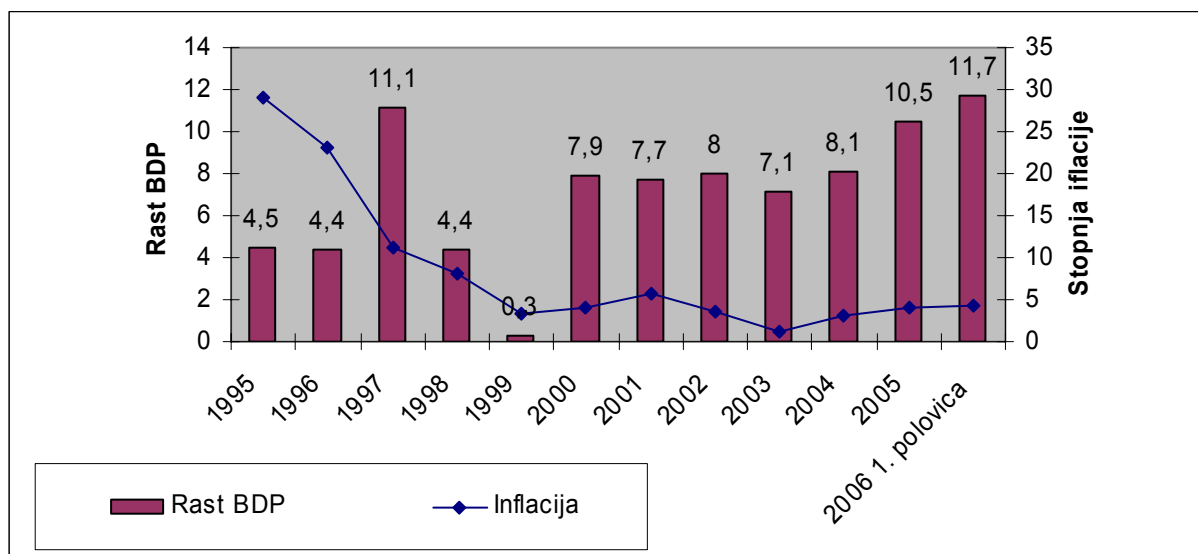
Povprečna gospodarska rast od leta 1995 znaša 6,5 % in prav zato ji tudi pravijo »Evropski tiger«. Glavni dejavnik gospodarske rasti ostaja močno domače povpraševanje. Realna rast neto plač, ta je bila v letu 2006 11 %, in zmanjševanje brezposelnosti sta veliko prispevala k rasti povpraševanja. Brezposelnost se je tekom let postopno zniževala in dosegla rekordno nizko 6 % v letu 2006. Na samo rast ima velik vpliv tudi davčna zakonodaja, ki spodbuja investicije in rast podjetij kot tudi gospodarstva. V prihodnosti se pričakuje rast gospodarstva, ki bo nad evropskim, vendar naj bi se letna raven rasti ustalila na 7-8 %. (Monetary Developments & Policy Survey, 2006).

Tabela 7: Makroekonomski kazalniki za Slovaško za leta 2003 in 2004

	2003	2004 (načrt)	2004 (dejansko)
Inflacija	8,5%	8,1%	7,5%
Sprememba v porabi gospodinjstev	-0,8%	2,0%	3,5%
Rast BDP	4,5%	4,1%	5,5%
Sprememba realnih plač	-2,0%	-0,6%	2,5%

Vir: Goliaš, 2005.

Slika 2: Gibanje rasti BDP in stopnje inflacije v Estoniji v letih 1995-2006 (v %)

Vir: Invest in Estonia, 2006.

4.2.1 Neposredne tuje investicije (NTI)

a) Slovaška

Po podatkih agencije za investicije in razvoj trgovine (SARIO – Slovak Investment and Trade Development Agency) je povečano zanimanje tujih investorjev za poslovanje na Slovaškem. Slovaška od uvedbe reforme beleži rast priliva NTI. Glavni razlogi za taka gibanja so (Goliaš, 2005, str. 10):

1. dobra infrastruktura in geografski položaj,
2. delovna sila (nizki stroški in kvalifikacija delovne sile),
3. državna pomoč,
4. davčni sistem, predvsem nizek davek na dohodek pravnih oseb in neobdavčevanje dividend.

Največji investitorji so Nizozemska, Nemčija, Avstrija, Južna Koreja. V Slovaško so tako vstopila podjetja kot so Volkswagen, Whirlpool, Kia, PSA in Hyundai. Največ delovnih mest se je odprlo v avtomobilski industriji. Vlada pa z novimi investicijskimi olajšavami in državno pomočjo na področju informacijske tehnologije poskuša privabiti nove investitorje.

TABELA 8: Priliv neposrednih tujih investicij na Slovaškem in v Estonijo (v mio. \$)

	2002	2003	2004	2005
Slovaška	4094	756	1261	1908
Estonija	284	919	1049	2853

Vir: World Investment Report 2006, str. 299.

b) Estonija

Estonija že od osamosvojitve beleži velik priliv NTI in je v ospredju med državami EU glede na NTI per capita. Estonija je že od samega začetka poskušala ustvariti investicijam prijazno okolje. Estonija tako ne pozna omejitev na investiranje, kar pomeni, da so podjetja lahko v celoti v tuji lasti. Pomembno je tudi to, da ni diskriminacije tujih podjetij, ni omejitev glede razdelitve dobička in so lahko lastniki zemlje. Estonija je po ocenah mnogih mednarodnih ocenjevalnih agencijah v samem vrhu, kar se tiče poslovne in investicijske klime¹⁶.

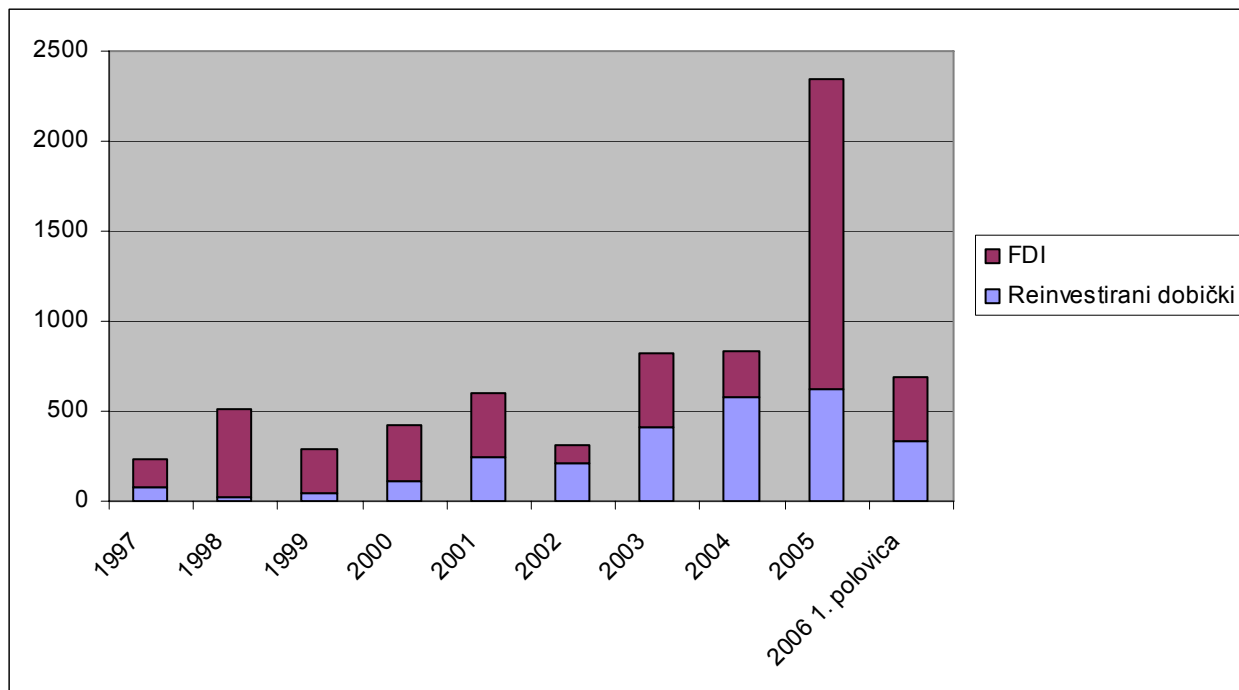
Razlogi za investiranje v Estonijo so nizki produkcijski stroški, poceni delovna sila, visoko kvalificirana delovna sila, dvig kupne moči in geografski položaj (bližina največjih investitorjev). Sicer so razlogi pri Estoniji in Slovaški podobni, vendar pa obstaja razlika predvsem v strukturi delovne sile. Estonija ima večji delež znanja intenzivnih delovnih mest (okoli 30 % vseh delovnih mest je takih), pri obeh pa pomembno vlogo igra geografski položaj. Večina investitorjev je t.i. market-seeking. Zelo pomemben je sam estonski trg, vendar pa tudi možnost širitve v bližnje države EU in druge baltske držav (Baltic States III, 2006).

Največji investitorji v letu 2005 so bili Švedska (53 %), Finska (21 %) in ZDA (3 %). Največ so investirali finančni sektor (45,7 %), nepremičnine (15,2 %), proizvodni sektor (13,3 %). Kar 80 % vseh NTI prihaja iz Švedske in Finske torej ni presenetljivo, da so največje banke v švedski in finski lasti. Veliko se investira tudi v telekomunikacije, transport in storitve (Enterprise Estonia, 2006).

¹⁶ Indeks (svetovne) konkurenčnosti: 25. mesto, indeks ekonomske svobode: 7. mesto, enostavnost poslovanja: 17. mesto, korupcija: 24. mesto. Mesta so podana za leto 2006.

Na spodnji sliki 3 se vidi rast NTI po posameznih letih. Opazen pa je tudi porast reinvestiranih dobičkov po letu 2000, ki so posledica sprememb v davčni zakonodaji predvsem odprave obdavčitve zadržanih dobičkov.

Slika 3: Gibanje NTI in reinvestiranega dobička v Estoniji v letih 1997-2006 (v mil. evrih)

Vir: Invest in Estonia, 2006.

4.4 DAVČNO BREME

Gledano z makroekonomskega stališča davčno breme na Slovaškem ni tako visoko. Kot je razvidno iz slike 4, ima Slovaška tretje najmanjše davčno breme, merjeno kot delež javnofinančnih prihodkov v BDP, manjšega imata le še Litva in Latvija. Z deležem 30 % je dosti pod evropskim povprečjem. Slovaški je v obdobju od 1995 pa do 2003 uspelo tudi najbolj zmanjšati davčno breme, in sicer za 9,9 % (slika 4).

Z uvedbo enotne obdavčitve za osebne dohodke, dohodek pravnih oseb in davka na dodano vrednost so ljudem po ugotovitvah The Economist odvzeli razlog za iskanje lukenj v davčnem sistemu. Posledica slednjega je zmanjšanje skrivanja v sivi ekonomiji, kakor tudi odvrčanje davkoplačevalcev od registracije samostojni podjetnik, s katero so se vsaj delno izognili obremenitvam iz dela. Na Slovaškem je bilo običajno, da so uslužbenci pustili službo, se samozaposlili in opravljali enako delo za isto podjetje (Tax compliance in America, 2005).

Socialni prispevki ostajajo velik problem, ti so v letu 2003 znašali 51 %, v letu 2004 pa 48,6 % bruto plače. Po drugi strani pa so visoki socialni prispevki razlog, da se prijavijo kot samozaposleni in nadaljujejo z delom za bivšega delodajalca. Povprečni realni neto dohodek

zaposlenega znaša polovico stroškov dela. Tako lahko rečemo, da so visoki socialni prispevki glavna ovira za visoko zaposlitev in rast na Slovaškem (The case for flat taxes, 2005).

Na drugi strani pa podjetja nosijo dosti manjše breme. Njihovi dohodki so obdavčeni le enkrat in sicer z davkom od dohodka pravnih oseb v višini 19 %. Z odpravo obdavčitve dividend ima Slovaška eno izmed najnižjih efektivnih davčnih stopenj za investiranje v razvitem svetu (tabela 10) (Chren, 2006, str. 20). Pomembno vlogo pri obravnavi davčnega bremena imajo tudi investicijske olajšave, ki znižujejo davčno breme. Take olajšave nudi Slovaška podjetjem iz avtomobilske industrije in podjetjem iz jeklarske industrije, ki prodajajo svoje izdelke v nove države EU. Prvim v višini 30 % investicijskih stroškov (do 31.12.2008), slednjim pa do 500 mil. \$ (do 31.12.2009). Prav tako so novonastala podjetja upravičena do davčnih olajšav (Farny, 2005, str. 6).

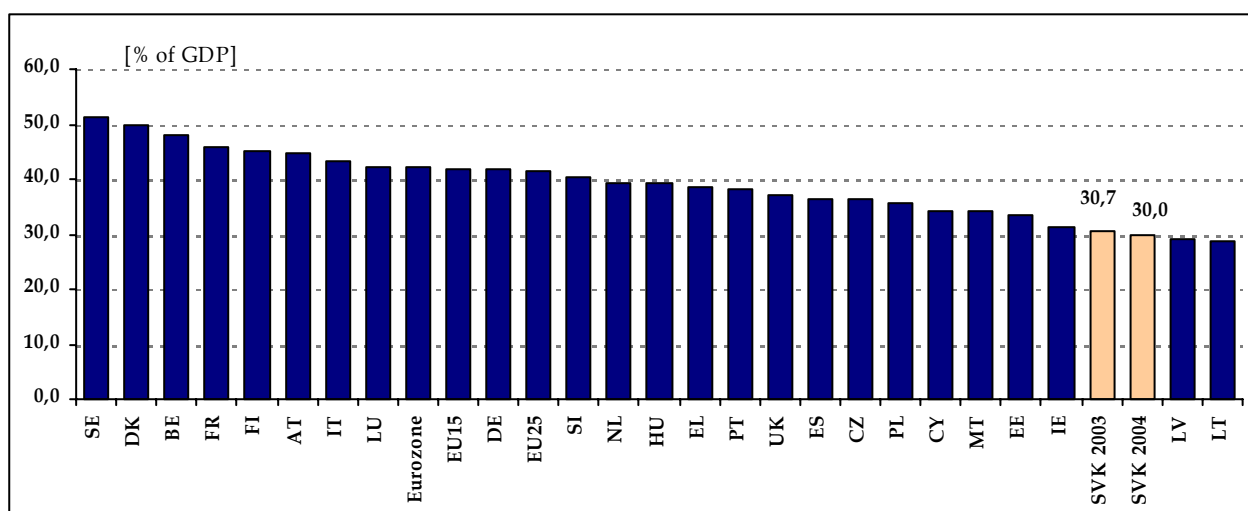
Estonija zmanjšuje davčno breme na direktne davke. Tako od leta 2000 reinvestirani dobički niso obdavčeni, z letom 2005 pa so začeli zniževati davčno stopnjo dohodnine. Povečevanje davčnih stopenj indirektna obdavčitve nakazuje, da se davčno breme prenaša na potrošnjo.

Za Estonijo, kot tudi za vse na novo vključene države velja, da je davčno breme pod evropskim povprečjem. Med obema državama ni bistvenih razlik. Tako kot Slovaška je tudi Estonija v zadnjih letih zelo zmanjšala davčno breme in ima enega izmed najnižjih davčnih bremen v Evropi gledano, kot delež davčnih prihodkov in socialnih prispevkov v BDP. V letu 2006 je ta delež znašal 33,2 % BDP (Eesti Pank Annual Report, 2005).

Od bruto plače se odbijejo tudi socialni prispevki v višini 34 %. Tako lahko vidimo, da je delo veliko manj obremenjeno kot na Slovaškem. Podobno kot na Slovaškem je tudi v Estoniji problematičen položaj samozaposlenih, saj predstavljajo kar 10 % zaposlenih, prispevajo pa le 1,1 % prihodkov od socialnega zavarovanja. Raziskava Davčnega urada Estonije je pokazala, da je večina samozaposlenih zato, da zmanjša davčno obveznost. Polovica samozaposlenih je v letu 2004 zaslužila 64 evrov mesečno. To je razlog, da so se odločili povečati minimalno premijo za socialno zavarovanje na 58 evrov mesečno za leto 2006, v letu 2008 pa se bo ta povečala na 81 evrov (Karu, 2007).

Davčna obremenitev podjetij je v Estoniji nekoliko višja kot na Slovaškem, vendar pa neobdavčitev nerazdeljenega dobička pomeni veliko olajšavo za podjetja. Podjetje lahko na tak način akumulira veliko več sredstev, prav zato je tudi Estonija tako zanimiva za tuje vlagatelje (Farny, 2005).

Slika 4: Davčno bremena v EU25 v letu 2003 (merjen z deležem javnofinančnih prihodkov v BDP)

Vir: Flat tax in Slovakia, 2006.

5 KONCEPT ENOTNE DAVČNE STOPNJE HALL-RABUSHKE IN PRIMERJAVA Z DAVČNIMA SISTEMOMA V OBRAVNAVANIH DRŽAVAH

5.1 KONCEPT ENOTNE DAVČNE STOPNJE HALL-RABUSHKE (H-R)

Utemeljitelja ideje o enotni mejni davčni stopnji, znani tudi pod pojmom flat tax, sta Alvin Rabushka in Robert E. Hall iz Hooverjevega inštituta, ki sta v svoji knjigi z naslovom »Flat tax« pripravila načrt za temeljno reformo davčnega sistema.

Osnovna ideja Halla in Rabushke je bila, da bi davek od dohodka fizičnih oseb in davek od dohodka pravnih oseb nadomestila z davkom na potrošnjo, saj naj bi bilo bolj smiselno obdavčevati tisto kar davkoplačevalec vzame iz gospodarstva (tj. potrošnja), kot tisto, kar prispeva k le-temu. Poleg tega davek na potrošnje izdatke s tem, ko ne vključuje varčevanja v davčno osnovo, dejansko ne vključuje dohodkov od kapitala, kar naj bi omogočalo večji obseg varčevanja, večjo akumulacijo kapitala in s tem tudi večjo gospodarsko rast. Mnogi strokovnjaki menijo, da bi uvedba neposrednega davka na potrošnjo predstavljala bistveno poenostavitev v primerjavi z obstoječim sistemom davka od dohodka, ki zelo nedosledno obravnava dohodke od kapitala: nekatere obdavčuje, drugih ne (Stanovnik, 2004, str. 131).

Temeljne značilnosti koncepta enotne davčne stopnje, ki sta ga Hall in Rabushka predlagala kot reformo ameriškega davčnega sistema, so naslednje (Hall, 1985):

- nizka (19-odstotna) enotna davčna stopnja in široka davčna osnova, ki zagotovita enak davčni donos,
- prehod iz progresivnega na proporcionalen davčni sistem,
- odprava vseh davčnih olajšav, razen splošne olajšave (ta je odvisna od zakonskega stana in števila otrok v družini),
- prihodki so obdavčeni le enkrat in čim bližje njihovem viru,

- davčna osnova posameznika je enaka dohodkom od dela, zmanjšana za splošno olajšavo,
- na ravni podjetja je davčna osnova enaka prihodkom od prodaje, zmanjšanim za dohodke od dela, vrednost nabav in investicij,
- 100 % olajšava za investicije v prvem letu,
- odprava izplačanih obresti kot davčno priznan odhodek.

Prednosti davčnega sistema, ki sta ga zasnovala Hall in Rabushka so (Gale, 1999, str. 158):

- odprava posebnih režimov, olajšav in izjem, s čimer postane davčni sistem bolj pregleden in enostaven,
- vertikalna in horizontalna izenačenost, kar pomeni enako obdavčevanje ljudi z enakimi dohodki in različno obdavčevanje ljudi z različnimi, poleg tega pa tudi enako obdavčenje dohodka pravnih in fizičnih oseb,
- povečana učinkovitost davčnega sistema ne le zaradi prehoda na davek na potrošnjo, ampak tudi zaradi povečanja spodbud za varčevanje ter investiranje,
- ekonomske prednosti, ki pa so večja pripravljenost za delo, povečanje podjetniške aktivnosti in večja motivacija po oblikovanju lastniškega kapitala. To pa posledično vodi k večji gospodarski rasti.

Dohodnina

Davčno osnovo za fizične osebe predstavljajo dohodki od dela¹⁷, od katerih se odšteje splošna olajšava. Tako niso obdavčeni kapitalski dobički, dividende, obresti in bonitete (Grecu, 2004, str. 10). Davčni sistem z enotno mejno davčno stopnjo, za razliko od progresivnega obdavčenja, nima funkcije prerazdeljevanja dohodka. Davčno breme se torej v neki meri prenese iz bogatih na nižji in srednji sloj, ki plačujeta višje davke kot pri progresivnem davčnem sistemu. Problem protisocialnega značaja enotne davčne stopnje sta Hall in Rabushka poizkusila rešiti z uvedbo splošne olajšave, katere so deležni vsi davčni zavezanci.

Uvedba splošne olajšave oz. praga neobdavčenih dohodkov pretvori enotno davčno stopnjo v progresivni sistem obdavčenja. Davčni zavezanci z najnižjimi dohodki v tem primeru davkov sploh ne plačujejo. Vsi ostali, katerih dohodek presega znesek splošne davčne olajšave, pa plačujejo davek na del dohodka, ki presega splošno olajšavo. Povprečna davčna stopnja v tem primeru narašča, saj predstavlja ljudem z nižjimi dohodki splošna davčna olajšava večji delež davčne osnove kot ljudem z višjimi dohodki. Višji kot je prag neobdavčenih dohodkov, bolj progresivno je obdavčenje.

¹⁷ Dohodki od dela so (Hall, 1985):

1. vsa denarna izplačila s strani delodajalca vključno s plačo, nagradami, bonusi,
2. tržna vrednost kateregakoli finančnega instrumenta, ki ga prejme zaposleni,
3. izplačila zaposlenemu zaradi bolezni ali poškodb.

Z odpravo davčnih razredov in vseh davčnih olajšav sta Hall in Rabushka zasnovala povsem enostaven davčni sistem. Vsak davčni zavezanec bi bil tako zmožen sam izpolniti svojo davčno napoved, izpolniti pa bi jo bilo mogoče na format v velikosti razglednice.

Davek od dohodka pravnih oseb

Druga komponenta koncepta Hall-Rabushke je davek od dohodka pravnih oseb, ki je namenjen obdavčitvi vseh oblik dohodka, kateri niso zajeti v dohodnini. Davčno osnovo dobimo tako, da od celotne vrednosti prodaje dobrin ali storitev odštejemo:

- vrednost nabave materiala,
- vrednost investicij,
- dohodke od dela.

V davčno osnovo so zajeti vsi dohodki, ki so nastali na podlagi poslovnih aktivnostih. Med obdavčene dohodke spadajo (Hall, 1985):

- dohodki ustvarjeni s prodajo proizvodov in storitev,
- dohodki ustvarjeni s uporabo in prodajo opreme in tovarn,
- dohodki od patentov in intelektualne lastnine, licenčnine,
- najemnine in kapitalski dobički od nepremičnin, ki so oddane v najem,
- bonitete, ki so jih deležni zaposleni.

V primerjavi s klasičnim davkom od dohodka pravnih oseb najdemo tri bistvene razlike, prvič, 100 % olajšava za investicije. To pomeni, da stroški amortizacije niso davčni priznani odhodek. Drugič, v davčno osnovo niso všteti dohodki od investicij v finančne instrumente (obresti, dividende, kapitalski dobički, razen glej točko 3) na ravni podjetij kot tudi ne na ravni posameznika. Zato pa finančni stroški niso davčno priznani odhodek. Izplačilo obresti, dividend in kapitalska izguba ne zmanjšujejo davčne osnove. Tretjič, podjetju se izplačana darila, donacije in bonitete ne priznajo kot strošek (Calegari, 2002).

Na ta način je zagotovljeno, da so dohodki res obdavčeni le enkrat. Mnogi od teh so v klasičnem sistemu obdavčeni dvakrat (dividende, kapitalski dobički), nekateri pa sploh niso obdavčeni (bonitete, obresti-sistem dopušča možnost izognitve obdavčitve) (Hall, 1985).

5.2 PRIMERJAVA OBDAVČITVE FIZIČNIH IN PRAVNIH OSEB IN DAVKA NA DODANO VREDNOST

Slovaški in estonski sistem dohodnine opredeljuje zavezance za dohodnino enako: zavezanci za dohodnino so fizične osebe. Če so rezidenti, so obdavčeni po t.i. svetovnem dohodku, nerezidenti pa so obdavčeni le za dohodek, ustvarjen na Slovaškem oziroma Estoniji. Po konceptu H-R bi bili v davčno osnovo všteti samo dohodki, ki bi izvirali iz Slovaške oziroma Estonije. Dohodek iz tujine je obdavčen v državi vira.

Dohodnina je individualen davek, vendar lahko zakonca v Estoniji predložita davčnemu organu skupno napoved, dohodki se seštevajo, odmerjena dohodnina se sorazmerno deli.

Na Slovaškem so davčni zavezanci upravičeni do splošne olajšave in olajšave za vzdrževane člane¹⁸. Za vsakega otroka se na Slovaškem prizna olajšava v obliki znižanja davka. Drugih olajšav tudi pri H-R sistemu ni. Estonija nudi zavezancem poleg splošne olajšave še veliko drugih olajšav (glej 2.1.4, str. 5) in se je najbolj oddaljila od koncepta H-R.

Predmet obdavčitve je po konceptu H-R samo dohodek od dela. Tako Slovaška kot tudi Estonija pa poleg dohodkov od dela v davčno osnovo vključuje dohodke od kapitala, dohodke od opravljanja dejavnosti in druge dohodke. Dohodki od opravljanja dejavnosti so po konceptu H-R del davčne osnove dohodka od pravnih oseb. Bistvo koncepta H-R je v ne obdavčevanju dohodkov od kapitala (dividend, obresti, kapitalskih dobičkov). Obe državi ne obdavčujeta dividend, obresti pa so obdavčene. Na Slovaškem se kot olajšava priznajo dodatno pokojninsko zavarovanje, življenjsko zavarovanje in varčevanje za posebne namene, medtem ko se v Estoniji priznajo le premije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

Davčni zavezanci za davek od dohodka pravnih oseb so po konceptu H-R vsi, ki opravljajo poslovno aktivnost. V obeh državah so določene poslovne aktivnosti¹⁹ obdavčene z dohodnino.

Razlika obstaja tudi v predmetu obdavčitve. Estonija obdavčuje razdelitev dobička in ne dohodka pravne osebe. To pomeni, da je predmet obdavčitve dohodek, ki ga podjetje razdeli.. Davek na razdeljeni dohodek se plača na izplačane dividende, darila, donacije, stroški reprezentance, bonitete, ki jih podjetje nudi zaposlenim in stroške, ki niso povezani s poslovanjem. V tem smislu lahko govorimo, da je v veljavi 100% olajšava za nove investicije.

Sistem v Estoniji ter H-R koncept obdavčujeta dohodke pravnih oseb. Davčno osnovo predstavlja razlika med ustvarjenim dohodkom in davčno priznanimi stroški. Kar se tiče dohodkov od kapitala, so prejete dividende in obresti oproščene davka. Kapitalski dobički so všteti v davčno osnovo in kapitalsko izgubo je možno prenašati skozi petletno obdobje. Gledano s stroškovne plati so izplačane obresti priznan odhodek. Izplačane dividende, darila in donacije so obdavčeni na ravni podjetja. V veljavi so zakonsko določene amortizacijske stopnje, kar negativno deluje na oblikovanje kapitala in povečuje administriranje. Potrebno je poudariti, da so na Slovaškem še vedno v veljavi nekatere posebne investicijske olajšave, ki veljajo za določene panoge (glej 4.4.). Razlike glede na koncept H-R so predvsem v neobdavčevanju izplačanih obresti, ohranitvi zakonsko določenih amortizacijskih stopenj, posebnih olajšav za investicije za določene panoge in obdavčevanju kapitalskih dobičkov (po konceptu H-R so obdavčeni le kapitalskih dobički od nepremičnin, uporabljenih v poslovne namene).

¹⁸Po H-R se kot vzdrževani člani štejejo: sin, hčerka, posvojenci, mama, oče zavezanca.

¹⁹ Podrobnejši opis je pod točkama 2.1.2.2 in 3.2.4.

Davčna stopnja za davek na dodano vrednost je na Slovaškem izenačena z davčnima stopnjama za oba ostala davka. V veljavi je le ena davčna stopnja. Slovaška se je torej odločila, da izenači davčne stopnje za vse tri najpomembnejše davke. Tako govorimo o enotni davčni stopnji v okviru davčnega sistema kot celote. Koncept H-R ne zahteva poenotenja davčnih stopenj vse treh največjih davkov, ampak se nanaša zgolj na davek od dohodka pravnih in fizičnih oseb. Avtorja H-R DDV zavračata, ker je regresiven in zato nepravičen (Hall, 1985).

Tabela 9: Primerjava sistema dohodnine Slovaške in Estonije v letu 2006

	Slovaška	Estonija
Davčna stopnja	19 %	23 %
Višina splošne olajšave	90.816 SKK (2694,03 EUR ¹)	24.000 EEK (1533,55 EUR ²)
Vrste olajšav in oprostitev	Splošna olajšava, olajšava za vzdrževanega zakonca, olajšava za vsakega otroka v skupnem gospodinjstvu v obliki znižanja davčne obveznosti in olajšava za plačane premije za dopolnilno pokojninsko in življenjsko zavarovanje	Splošna olajšava, olajšava za več kot dva vzdrževana otroka, kot olajšave se priznajo tudi preživnina, plačane obresti za obnovo prebivališča, stroški izobraževanja, plačane premije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje, darila in donacije
Obdavčitev dividend	Ne	Ne
Obdavčitev obresti	Da	Da ³
Obdavčitev kapitalskih dobičkov	Da ⁴	Da ⁵

Opombe: ¹Menjalni tečaj: 1 EUR je 33,71 SKK, na dan 25.07. 2007

²Menjalni tečaj: 1 EUR je 15,65 EEK, na dan 25.07.2007

³Obresti, izplačane s strani kreditnih institucij s sedežem v EU ali s strani estonske podružnice s sedežem izven Evropske unije niso obdavčene.

⁴Za kapitalске dobičke, ki niso vključeni v davčno osnovo glej 2.1.2.3.

⁵Za kapitalске dobičke, ki niso vključeni v davčno osnovo glej 3.2.5.

Vir: Lastni prikaz.

Tabela 10: Primerjava obdavčitve dohodka pravnih oseb na Slovaškem in v Estoniji v letu 2006

	Slovaška	Estonija
Davčna stopnja	19 %	23 %
Davčna osnova	Vsi prihodki pravne osebe zmanjšani za davčno priznane odhodke	Razdeljeni dobiček
Obdavčitev dividend	Izplačane dividende obdavčene, prejete dividende neobdavčene	Izplačane dividende obdavčene, prejete dividende neobdavčene
Obdavčitev obresti	Ne	Ne
Obdavčitev kapitalških dobičkov	Da	Niso obdavčeni dokler niso razdeljeni

Vir: Lastni prikaz.

6 SKLEP

V obdobju vse večje mobilnosti kapitala in dela imajo davki vse pomembnejšo vlogo pri odločitvah ekonomskih subjektov. Naloga davčnega sistema je, da pozitivno oziroma čim manj vplivajo na odločitve ekonomskih subjektov.

V želji, da bi postala gospodarstva obravnavanih držav čim bolj konkurenčna, sta se omenjeni državi odločili za uvedbo enotne davčne stopnje. Težko bi rekli, kateri davčni sistem je boljši, saj je pri obravnavi potrebno upoštevati tudi druge dejavnike, ki vplivajo na uspešnost gospodarstva.

Estonija, ki se je za enotno davčno stopnjo odločila mnogo prej kot Slovaška, je v tem času doživela pravi ekonomski razcvet. Že vrsto let beleži eno izmed najvišjih gospodarskih rasti v Evropski uniji. Davčni prihodki so se kljub zniževanju davčne stopnje povečali. Največ so se povečali prihodki od davka na dohodek pravnih oseb in DDV-ja. Davčno breme, merjeno kot delež davčnih prihodkov od davkov in socialnih prispevkov v BDP, je v primerjavi z ostalimi državami v EU med najnižjimi. V zadnjih letih so tudi med državami, ki so najbolj znižale davčno breme, merjeno kot delež davčnih prihodkov od davkov in socialnih prispevkov v BDP. Velik problem pa ostaja obremenitev dela. Socialni prispevki so še zmeraj previsoki in tu bo potrebno narediti korak naprej. Obdavčitev razdelitev dohodka pravnih oseb omogoča podjetjem akumulacijo kapitala, prav zato je Estonija privlačna za tuja podjetja.

Na Slovaškem je nova davčna zakonodaja v veljavi šele od 1.1.2004. Težko je govoriti o uspešnosti davčne reforme, vendar pa so začetni rezultati vzpodbudni. Davčni prihodki so presegli načrte. Največ porast prihodkov beležijo iz naslova DDV in davka od dohodka pravnih oseb. Gospodarska rast se je povečala. V tem času je prišlo tudi do številčnega prihoda multinacionalk in s tem velikega porasta priliva neposrednih tujih investicij. Slovaška

je bila pri zniževanju davčnega bremena, merjenega kot delež javnofinancnih prihodkov v BDP, celo bolj uspešna kot Estonija. Prav tako kot Estonijo pestijo tudi Slovaško visoki socialni prispevki.

Obe državi sta uvedli enotno davčno stopnjo, ki pa odstopa od temeljne zamisli enotne davčne stopnje oziroma »flat tax« Halla in Rabushke. Na ravni posameznika je Slovaška po vzoru H-R odpravila vse olajšave, izvzeta in posebne režime. Ohranila je splošno olajšavo in olajšavo za vzdrževane člane, s čimer je zelo poenostavila sistem. S tema olajšavama je davčni sistem tudi ohranil progresivnost. Estonija ima precej več olajšav in s tem tudi nekoliko bolj zapleten sistem. Predmet obdavčitve so pri obeh državah poleg dohodkov od dela še dohodki od opravljanja dejavnosti in dohodki od kapitala. Prav slednji so po H-R neobdavčeni, s čimer naj bi se povečalo varčevanje. Obe državi ne obdavčujeta le dividend in obresti pod posebnimi pogoji. Korak naprej je naredila Slovaška, kjer so neobdavčeni prispevki v dodatno pokojninsko in življenjsko zavarovanje. V tem pogledu lahko tudi govorimo, da je slovaški model bližje H-R.

Na ravni podjetij Estonija obdavčuje le razdelitev dohodka. Torej gre za obdavčitev tistega kar potrošimo in v tem pogledu sledi ideji Hall-Rabushke. Slovaška s svojo obdavčitvijo podjetij nekoliko odstopa od H-R. Ne priznava 100 % olajšave za nove investicije, obresti pa priznava kot davčni strošek.

Za obe državi bi težko rekli, da sta uvedli flat tax H-R. Obe državi so dosegli poenostavitev davčni sistemov. V obeh sistemih so prisotni elementi koncepta H-R, vendar pa obstajajo razlike. Ne glede na to, pa obe državi trenutno beležita dobre gospodarske rezultate in lahko sklenemo, da so trenutno na pravi poti. Dolgi rok pa bo pokazal slabosti, ki so trenutno skrite.

LITERATURA

1. Brook Anne-Marie, Willi Leibfritz: Slovakia's Introduction of a Flat Tax as Part of Wider Economic Reforms. Pariz : OECD Publishing, 2005. 29 str.
2. Choueiri, Moore, Oomes: Slovak Republic : Selected Issues and Statistical Appendix. International Monetary Fund. 2005. 112 str.
3. Chren Martin: Unfair Competition? Slovakia's Tax Policy. Postdam : The Liberal Institute of the Friedrich Naumann Foundation, 2006. 33 str.
4. Farny Otto et al.: Tax concessions in the ten new Member States in the area of company taxation: Summary of the study of the BAK. 15 str. [URL: http://eu.arbeiterkammer.at/pictures/d33/Zusammenfassung_Studie_EN.pdf], 17.12.2006.
5. Golias Peter, Robert Kičina: Slovak tax reform: one year after. 15 str. [URL: http://www.ineko.sk/files/project_ukraine_paper_golias.pdf], 17.4.2005.
6. Grecu Andrei: Flat tax – The British Case. London : Adam Smith Institute, 2004. 23 str.
7. Hall Robert, Rabushka Alvin: The flat tax. Second Edition. Hoover Insitution. [URL: <http://www-hoover.stanford.edu/publications/books/flattax.html>], 1985.
8. Kosi Tanja: Slovaška se prebuja. Kapital, Ljubljana, 15 (2005), 363, str. 48-52.
9. Krajčir Zdenko, Odor Ludovit: First Year of the Tax Reform, or 19 Percent at Work. B.k. : Financial Policy Institute, 2005. 81 str.
10. Kuldkepp Aiki: Tax Policy of Estonia in the framework of the EU Intergration. Doktorska disertacija. Rotterdam : Erasmus University Rotterdam, 2005. 376 str.
11. Stanovnik Tine: Javne finance. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2004. 285 str.

VIRI

1. Baltic States III: Estonia. Incotext : B.k., 7(2006), 12, str. 11-12.
2. Business and Taxation Guide. Talinn : Moores Rowland International, 2006. 29 str.
3. Concept of residency. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.emta.ee/?id=2854>], 4.12.2006.
4. Davek od dohodka in dohodnina. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2003. 551 str.
5. Doing Business in the Slovak Republic. Bratislava : Ernest & Young, 2003. 87 str.
6. Eesti Pank Annual Report 2005. Talin : Banka Estonije, 2006. 113 str.
7. Enterprise Estonia. B.k. : Enterprise Estonia, 2006. 52 str.
8. Estonia records one of the biggest budetary surpluses among EU Member States. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/?id=75756>], 30.10.2006.
9. Estonian Taxes and Tax Structure. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/doc.php?77131>], 15.2.2007.
10. Estonian Taxes and Tax Structures. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/index.php?id=10870>], 25.8.2006.
11. E-tax is yeat another e-government success for Estonia. European eGoverment Services. [URL: <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/1015/591>], 10.4.2003.
12. European Tax Handbook 2005. Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation Publication BV, 2005. 730 str.

13. General presentation about Estonia. Estonian Investment Agency. [URL: http://www.investinestonia.com/pdf/General_nov_2006.ppt], 8.11.2006.
14. Government revenue, expenditure and main aggregates. Eurostat. [URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,45323734&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=welcomeref&open=/economy/gov/gov_a&language=en&product=EU_MAIN_TREE&root=EU_MAIN_TREE&scrollto=500], 27.06.2006.
15. Guide on Taxation of Income of Non-residents. Estonian Tax and Custom Board. 15 str. [URL: http://www.emta.ee/public/Nonresidents_2007.pdf], 5.12.2006.
16. Karu Marre, Roosaar Liis: Increase in the tax rate of the self-employed. B.k. : European Foundation for Improvment of Living and Working Conditions. [URL: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/2006/05/articles/ee0605019i.html>], 27.6.2006.
17. Key date for tax payers. Estonian Tax and Custom Board. [URL: <http://www.emta.ee/?id=2492>], 28.12.2006.
18. Monetary Developments & Policy Survey. Talin : Banka Estonije, 2006. 44 str.
19. Personal income tax. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/index.php?id=3831>], 14.10.2006.
20. Q and A about Estonian flat income tax. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/index.php?id=24965>], 25.8.2006.
21. Reduction of Estonian tax rates. PriceWatersCoopers. [URL: <http://www.pwc.com/extweb/insights.nsf/docid/5D34C46A9B98FB3F8025712B003182AA>], 23.11.2006.
22. Simplifying tax systems: The case for the flat taxes. London : The Economist. 16.4.2005.
23. State Budget Revenues 2006. Statistics Estonia. [URL: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=GF01&ti=STATE+BUDGET+TAX+REVENUES&path=../I_Databas/Economy/08Finance/06Government_finances/&lang=1], 24.08.2006.
24. State budget revenues exceeded expenditures by 5.2 billion kronas last year. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/?lang=en>], 10.1.2007.
25. Tax Compliance in America: The burden of complexity. London : The Economist. 16.4.2005.
26. Taxes in Estonia 2006. Aaberg Konsultatsioonid. [URL: <http://www.aaberg.ee/public/english/Taxes%20in%20Estonia%202006.doc>], 15.8.2006.
27. The Fundamental Tax Reform. Ministry of finance of the Slovak Republic. [URL: <http://www.finance.gov.sk/en/Default.aspx?CatID=118>], 27.5.2005.
28. The impact of the Estonian Corporate Income Tax reform. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: <http://www.fin.ee/index.php?id=13735>], 25.8.2006.
29. The Slovak Pocket Tax Book. Bratislava : PricewaterhouseCoopers, 2006. 54 str.
30. Value Added Tax Act. Ministry of finance of the Republic of Estonia. [URL: http://www.fin.ee/failid/VAT_Act_01_01_06.doc], 23.12.2003.
31. World Investment Report 2006. New York, Geneva : United Nations Conference on Trade and Development, 2006. 366 str.